

У БЕЛАРУСІ БУДЗЕ СТВОРАНА ПРЫНЦЫПОВА НОВАЯ, НЕ АБЦЯЖАРВАЮЧАЯ БІЗНЭС СІСТЭМА КАНТРОЛЮ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў стварэння прынцыпова новай сістэмы ажыццяўлення кантрольнай дзейнасці ў фарміраванні бізнеса, празрыстасці і не абцяжарваючага бізнес механізма кантролю, які павінен быць комплексным і сістэмным. Аб гэтым ён заявіў на нарадзе па пытанні ўдасканалення кантрольнай (нагляднай) дзейнасці ў краіне.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што «добраасумленныя арганізацыі-прадпрыемствы, якія своечасова выплачваюць падаткі і выконваюць заканадаўства, не могуць пастаянна жыць у страху, чакаючы чарговага кантралёра». Паводле слоў Прэзідэнта, «няма чаго наогул праверяць, калі няма аргументаваных прэтэнзій да суб'екта па выкананні заканадаўства». Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Камітэт дзяржкантролю, па-першае, павінен займацца пытаннем уласнасці, а па-другое, дакладна сачыць за расходваннем, і перш за ўсё мэтавых бюджэтных сродкаў.

Прэзідэнт запатрабаваў «адназначна выключыць практыку хаджэння кантралёраў на адно прадпрыемства адзін за адным і праверак на працягу многіх месяцаў». А такіх выпадкаў, паводле яго слоў, няма. Трэба праверыць толькі тады, калі ёсць дакладная інфармацыя аб парушэннях.

Прэзідэнт падкрэсліў, што праект указа, які сёння разглядаецца, «па-вінен ісці ад жыцця». Ён павінен, з аднаго боку, забяспечыць скарачэнне колькасці неабгрунтаваных праверак, выключыць дубліраванне функцый кантралюючых органаў, узмацніць прэвентыўную функцыю кантралёра дзейнасці, ствараючы для добраасумленнага суб'екта рэжым найбольшага спрыяння. З другога боку, дакумент не павінен ствараць перададольных перашкодаў для паўнацэннай кантралёра дзейнасці, бо за гэтым стаіць эканамічная бяспека дзяржавы.

СТАР. 2

Паміж Беларуссю і Азербайджанам няма нядобраасумленнай палітыкі, што дае магчымасць рухацца наперад

БЕЛАРУСЬ і Азербайджан павінны актывізаваць двухбаковае супрацоўніцтва. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 12 кастрычніка на сустрэчы са старшынёй Мілі Меджліса (парламента) Азербайджана Актаем Асадавым. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў час апошняга візіту ў Азербайджан прэзідэнт дамовіўся па асноўных напрамках супрацоўніцтва, у якіх краіны могуць значна рушыць наперад. «Але гэта не значыць, што ў нас няма іншых напрамкаў. Проста на гэтых пытаннях мы павінны засяродзіць сваю ўвагу», — сказаў беларускі лідар.

Прэзідэнт адзначыў, што яны з Ільхамам Аліевым даволі доўга і шмат размаўлялі па розных пытаннях двухбаковага супрацоўніцтва на кішынёўскім саміце кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД. «Мы дамовіліся, што закрытых тэмаў у нас няма. Азербайджан — дружэлюбная нам краіна», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. «У нас добрыя адносіны з Прэзідэнтам Азербайджана, нашы пункты гледжання па ўсіх пытаннях сусветнага парадку дня абсалютна супадаюць», — дадаў ён. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што нашы краіны заўсёды падтрымлівалі адна адну, і запэўніў, што Беларусь гэта будзе рабіць і ў далейшым.

«Ваш візіт вельмі дарэчы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, звяртаючыся да Актаю Асадава. — Ён павінен садзейнічаць таму, каб нашы краіны значна дабавілі ў адносінах».

У сваю чаргу спікер парламента Азербайджана пацвердзіў, што адносіны паміж дзвюма дзяржавамі будуцца на ўзаемным даверы. «Паміж Беларуссю і Азербайджанам няма нядобраасумленнай палітыкі, што дае нам магчымасць рухацца наперад», — сказаў ён. Гаворачы пра двухбаковае тавараабарот, Актай Асадаў адзначыў, што патацніцкі дзвюх краін яшчэ не рэалізаваны, і выказаў надзею, што ў будучым аб'ём гандлю ў шмат разоў павялічыцца. Тавараабарот паміж Беларуссю і Азербайджанам у студзені—жніўні 2009 года склаў \$71,5 мільярд і параўналі з аналігічным перыядам мінулага года зменшыўся на 9,6 працэнта. Пры гэтым экспарт склаў амаль \$70 мільярд. Па выніках 2009 года дзве краіны плануюць выйсці на дадатную дынаміку росту аб'ёму ўзаемагандлю.

Актай Асадаў таксама паведаміў, што ў час цяперашняга візіту ў Мінск плануецца падпісаць пагадненне аб супрацоўніцтве парламентаў Беларусі і Азербайджана.

Узаемадзеянне паміж парламентамі Беларусі і Азербайджана ў апошнія гады значна актывізавалася. На рэгулярнай аснове ажыццяўляюцца абмены візітамі парламенцкіх дэлегацый дзвюх краін. Беларускія і азербайджанскія дэпутаты ўзаемадзеюць у рамках міжнародных арганізацый, у тым ліку парламенцкіх асамблей АБСЕ і Савета Еўропы.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

13 КАСТРЫЧНИКА 2009 г.
АЎТОРАК
№ 193
(26551)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЦЯЖКАЯ ЯГАДА

Міёрскі раён, балота Ельня. Сюды звычайна імкнуцца сотні людзей з вёдрамі, кашамі і мяхамі. Па журавіны. Не выключэнне і сёлетняя восень. З 12 верасня распачаў сезон, і збор чырвоных ягад цяпер у самым разгары. Але па словах многіх зборшчыкаў-сезоншчыкаў, ахвотных збіраць сёлета адчувальна менш. «Цяжкая ягада», — кажуць зборшчыкі, якія прыехалі з Полацкага раёна (на фотаздымку). І ў іх ёсць некалькі прычынаў гэтак казаць. Па-першае, пасля дажджлівага лета і нядаўняй працяглай дажджоў на Ельню вліцкая вада. Па-другое, на краі балота ягада ўжо выбрана, і трэба ісці па вадзе і купіць некалькі кіламетраў. І, па-трэцяе, кошт журавін.

Зберажэнні

Укладчыкі арыентуюцца на высокую даходнасць

Значную ў гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» намеснік начальніка Упраўлення інфармацыі Нацыянальнага банка Беларусі Міхаіл Журавіч, каментуючы цяперашнюю сітуацыю на сельніцтва краіны да рублёвых дэпазітаў. Паводле яго слоў, людзі сталі размяшчаць больш сваіх сродкаў у беларускіх банках менавіта ва ўклады ў нацыянальнай валюце.

Улічваючы вераснёўскае зніжэнне курсу долара і высокі кошт еўра, арыентацыя на беларускі рубель укладчыкаў цалкам зразумелая. Тым больш, што зберажэнні грамадзян у нацыянальнай валюце па-ранейшаму захоўваюць сваю прывабнасць і па даходнасці: стаўкі па тэрміновых рублёвых дэпазітах даходзяць у сярэднім да 20 працэнтаў гадавых, а некаторыя банкі даюць магчымасць на сельніцтва размешчаць доўга-тэрміновыя дэпазіты пад 22—24 працэнтамі. Стаўкі ж па доўгатэрміновым валютных дэпазітах вагаюцца ў межах ад 8 да 13 працэнтаў, што не ўсіх задавальняе. Асабліва пры зніжэнні курсу «амерыканца».

Падсумоўваючы вынікі дзевяці месяцаў гэтага года, у Нацыянальным банку адзначаюць, што рублёвыя і ўклады ў замежнай валюце павялічыліся за гэты час больш як на 3,5 трыльёна рублёў, ці на 26,7 працэнта. На пачатку кастрычніка ўклады на сельніцтва перавысілі 16,8 трыльёна рублёў. Дэпазіты ў нацыянальнай валюце склалі звыш 7,2 трыльёна рублёў і выраслі за верасень больш як на 104 мільярды. У замежнай валюце ў банках укладчыкі цяпер трымаюць у эквіваленце амаль 3,5 мільярда долараў ЗША.

У разліку на аднаго жыхара краіны з пачатку года на 379 250 рублёў папоўніліся зберажэнні, што трымаюць грамадзяне ва ўкладах і ашчадных сертыфікатах: на 1 кастрычніка на аднаго беларуса прыпадала 1 мільён 780 тысяч 850 рублёў зберажэнняў, размешчаных у дэпазітах і сертыфікатах. На пачатку года адпаведна лічба раўнялася 1 мільёну 401 тысячу 600 рублям. За верасень, дарэчы, зберажэнні ў разліку на аднаго жыхара папоўніліся 9150 рублямі. Апошняя паравальна «сціплага» лічба, падкрэсліваючы ў галюўным банку, тлумачыцца і тым, што беларусы ў верасні рабілі сезонныя закупкі, і прыватнасці, запасаліся агра-роднінай на зіму.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ТЕЛЕФОННАЯ ЮРИДИЧЕСКАЯ СЛУЖБА

Консультації по телефону
8 902 101 9 101

по вопросам
трудового, жилищного,
брачно-семейного,
административного,
уголовного, гражданского права
оказывают адвокаты
Минской городской и
областной коллегий адвокатов

Стоимость минуты 1800 руб.,
для абонентов VELCOM 2100 руб.

Время работы
рабочие дни с 9.00 по 20.00, суббота с 9.00 по 17.00

Средствами связи: № 3 по 10 1000000, М0017
Средствами связи: № 1 по 10 1000000, М0017

Рынак працы

УЗРОСТ — НЕ ПЕРАШКОДА ДЛЯ КАР'ЕРЫ

Наймальнікі не супраць прымаць пенсіянераў. Пытанне ў зарплатце

КАЛІ зірнуць на абвесткі аб прыёме на працу, то няцяжка зрабіць выснову: пераважнай большасці наймальнікі патрабуюць людзі ва ўзросце да 40, максімум да 50 гадоў. Аднак ёсць іныя і не менш адметны факт. Паводле звестак Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у краіне працягвае працаваць амаль 23 працэнтаў пенсіянераў. Прычым зусім не абавязкова на сваіх ранейшых месцах.

Галоўнае мець згоду Цікавае назіранне. Як сцвярджаюць спецыялісты, спаткаць пераважнай большасці нашых грамадзян у перадпенсійным узросце лічымся месяцы і тыдні да выхату на заслужаны адпачынак. Але ці не ў самы апошні момант настроі змяняюцца і пачынае пераважаць жаданне «затрымацца хоць бы на год». Па сутнасці, нічога незразумелага тут няма. Як няма і нічога супрацьзаконнага. Можна сказаць нават больш: «гранічнага» ўзросту для працы фактычна не існуе. Пазўня абмежаванні вызначаныя толькі для некаторых катэгорыяў — скажам, для суддзяў, дзяржслужачых ці «сілавікоў».

— Варта мець на ўвазе, што наступленне пенсійнага ўзросту не з'яўляецца падставой для скасавання ці непрацягнення кантракта, — заўважае загадчык юрыдычнай кансультацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімір ШЭЛКО-ВІЧ. — Але ў той жа час нідзе няма і патрабавання не спыняць працоўныя адносіны з пенсіянерам. Словам, тут усё вырашае ўзаемная згода. Калі згоды «пакінуць» супрацоўніка ў пенсійным узросце ў наймальніка няма, нека пачынаюць на сітуацыю, на жаль, не-магчыма.

СТАР. 4

Нефармаг

Не трэба крыўдзіць старых

Марыя Гаўрылаўна Сарока з вёскі Гарэлкі Жабінкаўскага раёна вельмі шчыры, адкрыты чалавек. Яна з задавальненнем раскажэ пра мінуўшчыню сваёй вёскі, пра славуцкі тэатрыяцкі края, пра сыноў, якія выраслі, вывучыліся і абралі лёс абаронцаў Радзімы. Але размова ўсё адно выйшла на тое, што хвалюе, што набалела, на крыўду сталага чалавека. Восенню мясцовы СВК, які па-ранейшаму ўсе называюць калгасам, выдзяліў пенсіянерам па льготнай цэне салому, збожжа. Іх з мужам у гэтых спісах абішлі як пенсіянераў некалгасных.

Марыя Гаўрылаўна працавала апошняга гады санітаркай у сельскай бальніцы. Але ж не ўсё жыццё. Напачатку стварэння калгаса яна была свінаркай. Менавіта ад той працы, кажа яна, калі цяжкі ўручню вёдры і цэбры з кормам, бяручы пачатак праблемы са здароўем. Цяпер пенсіянерка можа хадзіць толькі з кічкам. Яна раскажэ, як за такую цяжкую працу ставілі толькі працадні ў тэбелі, а потым аплачвалі з разліку 10 копеек за працадзень. А потым, пазней, калі ўладкавалася санітаркай, родны калгас «не забываў». Кожнае лета жылы выцягвалі дзялікі буркоў, якія належала прапалоць. «Даяркам, — успамінае Марыя Гаўрылаўна, — налічвалі па 30

радкоў, а мне — 60, як палыводам. І даводзілася на тых бурках гнуць спіну з цямна да цямна. Іншым дапамагалі дзеці, а мае адрозны пасля школы паехалі вучыцца. Усю дзяліку — як вокам акінуць — даводзілася абрабляць адной». Гаспадар яе Фёдар Пракопавіч з усёй сваёй вялікай працоўнай біяграфіі толькі два гады лічыўся на службе ў выскавай пажарнай часці, астатні час быў калгасным будаўніком, але ўсё адно трапіў у чорныя спісы «некалгаснікаў».

— Мне не за грошы крыўдна, — кажа былая калгасніца, — а за стаўленне. У мяне толькі куры ў гаспадарцы, колькі таго збожжа трэба? Я магу купіць нават на сваю пенсію, ды і дзеці, дзякуй Богу, трывала стаць на нагах. Але чаму выспрашваюць з паміць усё гэта такой працы, якая ў цяперашніх калгасных нікому і не сіллася? Ведаецца, як мы жылі, маладыя свінаркі? Чаравікі ў мяне былі адны, як і ў іншых дзяўчат. Але ў царку мы ішлі босяя. Калі ламага храма, бывае, ногі памычу ў лужыне, абтарэш анукай ды абуешся, потым выйдзеш пасля службы, разуешся, чаравікі — у вузельчык...

СТАР. 2

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Грыгулява» УНП 100024047 Ліцэнзій Мінскай вобл. № 0214/0172806 выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

РОЗГАЛАС

П'ЯНАГА КІРОЎЦУ СПЫНІЎ СТЭЛ

У Слуцкім раёне праваахоўнікі спрабавалі «ўтаймаваць» аўтамабіль ВА3-2106, кіроўца якога, не звяжучы на патрабаванні спыніцца, вёў сябе на дарозе агрэсіўна: выязджаў на паласу сустрэчнага руху, узбочыну, не даваў сябе абганяць і ствараў сваімі дзеяннямі аварыйную сітуацыю, рэальна пагражаючы жыццю людзей.

Паводле звестак аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінаблвыканкама, экіпаж ДАІ гнаўся за парушальнікам на службовым «Опелі-Астра» з уключанымі каларымі і спецыяльным гукавым сігналамі, аднак апошні толькі націскаў на газ. На дарозе паблізу вёскі Навадворцы інспектар было прынятае рашэнне аб выкарыстанні табельнай агнестрэлнай зброі. Толькі пасля перададольнага стрэлу ў паветра да кіроўцы дайшло, што «жарты» скончыліся: ён спыніў аўтамабіль, выбег з яго і кінуўся націскаць. Аднак знікнуць парушальніку не ўдалося. Як высветлілася, затрыманні — 23-гадовы непрацоўчы жыхар вёскі Цэлевічы, які знаходзіўся за рулём у стане алкагольнага ап'янення. У дацывенні да яго складзеныя некалькі адміністрацыйных пратаколаў, і ён змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання.

Ігар ГРЫШЫН.

ДЗІВАМ ЗАСТАЎЯ ЖЫЦЦЬ

На другакласніка з адной са школ Бабруйска двойчы наехалі на нерэгулюемым пешаходным пераходзе. Падрабязнасці здарэння «Звяздзе» паведамілі ў ДАІ УУС Бабруйскага гарвыканкама. — Няшчаснае адбылося ў нядзелю на вуліцы Бахарава, што ў Бабруйску, у 12 гадзін 50 хвілін. — раскажэ старшы інспектар па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС Бабруйскага гарвыканкама Наталля ЧЫЖОВА. — У гэты час 8-гадовы хлопчык пераходзіў дарогу па нерэгулюемым пешаходным пераходзе. Школьнік паспеў пераадолець толькі адну трэцю частку праезнай часткі, як яго збіў з ног аўтамабіль ВА3, якім кіраваў 23-гадовы бабруйчанін. У той жа момант на пацярпелага, які ляжаў на дарозе, на «Фальксвагене» наехаў работнік аховы аднаго з прадпрыемстваў Бабруйска. Хлопец застаўся жыць, бо трапіў ярка праз калёс «Фальксвагена». З траўмамі галавы і канечнасцяў дзіця шпіталізаванае ў рэанімацыйнае аддзяленне мясцовай бальніцы. Кіроўцы сцвярджаюць, што зніклі хуткасе перад пераходам, але праўдзівасць іх слоў пакажа экспертыза.

Увечары таго ж дня ў Мінску на вуліцы Багдановіча на невядомую наехаў спачатку 40-гадовы кіроўца «Таёты», а пасля аўтамабіль «Субару». Жанчына загінула на месцы здарэння.

Надзея ДРЫЛА.

ІЛЬНОЗАВОД ГАРЭЎ. ХТО ПАДПАЛІЎ?

А першы гадзіне ночы наваполацкім пажарным паведамілі — гарыць нешта ў раёне прадпрыемства «Полацкі льнозавод», што ў вёсцы Калектыўная Полацкага раёна. Высветлілася, што ў агні сам завод. Пажарныя хутка прыехалі на выкліку. Гарэла на тэрыторыі завода спецыяльнае збудаванне «шоха» з ільнотрастай у рулонах на ўсёй плошчы. «Шоха» — металічны каркасны навес плошчай 180 квадратных метраў і вышыняй 6 метраў. Пабудаваны ў 1970 годзе. У выніку пажару агоў знішчыў навес і 81 тону льнотрасты, пашкоджана 119 тон.

Выратавана ад агню 600 тон ільнотрасты. Для тушэння выкарыстоўваліся 12 адзінак тэхнікі МНС і аўтацыстэрна льнозавода. Страта ад пажару — 15,2 мільёна рублёў. Магчыма прычына пажару — падпал. Вінаватага шукае міліцыя. На момант узнікнення пажару прадпрыемства не працавала. Ахова — адзін вартуанік. Тэрыторыя прадпрыемства мае агароджу. Але з боку возера Ролна агароджы няма, там чужыя бач асаблівыя праблем могуць трапіць на завод.

ГАТАВАЎ ЕЖУ І... АПАЛІЎ СПІНУ

Падчас прыгатавання ежы 24-гадовы жыхар вёскі Слабада Шумлінскага раёна атрымаў вялікія апёкі цела першай і другой ступеняў. Як паведамілі «Звяздзе» ў Віцебскім абласным упраўленні па надзвычайных сітуацыях, днём хлопца гатаваў ежу на газавай плітцы. Яго світар загарэўся, малады мужчына зняў яго праз галаву і патушыў агонь. У выніку непрыемнага індывідуенту кухар атрымаў да дзевяці працэнтаў апёкаў спіны. Яго шпіталізавалі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЗБІЎ ДЗІКА «МАЗАМ»

На кукурузным полі паблізу вёскі Фермагай Дзяржынскага раёна вадзіцель аўтамабіля «МАЗ», які належыць СВК «Крутагор'е-Петкавічы», падчас уборкі кукурузнай масы збіў дзіка. Гэта вызначыў работнік Стабубоўскай міжрайінспекцыі, калі выехалі на сігнале праверача інфармацыю пра незаконную здабычу дзічыны. Так, дзік затым быў транспартаваны на пагрузчыку да знаёмых вадзіцеля — блізка да фермы. Па факце Дзяржынскім РАУС разглядаецца пытанне аб узбуджэнні крымінальнай справы — за незаконную здабычу дзікай жывёлы. А ў дацывенні да асобы, якая ўдзельнічала ў транспарціроўцы тушы збітага дзіка, складзены адміністрацыйны пратакол.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСБАНК

Ул. Мяснікова, 32, г. Мінск, 220050.
Тел.: (017) 200 18 31. Факс: (017) 226 47 50.
Телекс: 252408 PION BY.
E-mail: info@belarusbank.by
Интернет: http://www.belarusbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2009 года
ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

(в миллионах белорусских рублей)				
№ п/п	Наименование статьи	Символ	2009 г.	2008 г.
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	564106,9	423438,9
3	Средства в Национальном банке	1102	834259,8	998845,9
4	Ценные бумаги: для торговли удерживаемые до погашения в наличные для продажи	1103	1693596,2	1092365,2
		11031	—	—
		11032	8,9	7,4
		11033	1693587,2	1092357,8
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	1193827,2	1677974,9
6	Кредиты клиентам	1106	26386495,5	17271443,0
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	204574,3	175114,3
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	717676,6	527758,2
9	Прочие активы	1109	290699,8	251699,0
10	ИТОГО активы	1110	31885236,2	22418639,0
11	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
12	Средства Национального банка	1202	4121633,1	1414434,1
13	Кредиты и другие средства банков	1205	1930377,3	2099888,5
14	Средства клиентов	1206	21370481,6	15648335,4
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208	828475,4	539271,6
16	Прочие обязательства	1209	273151,5	242931,3
17	ВСЕГО обязательства	1210	28524118,9	19944860,9
18	КАПИТАЛ			
19	Уставный фонд	1211	2287552,7	1637544,2
20	Эмиссионный доход	1212	—	—
21	Резервный фонд	1213	175441,9	190900,2
22	Накопленная прибыль	1214	586178,9	493799,3
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	311943,8	233427,8
24	ВСЕГО капитал	121	3361117,3	2473778,5
25	ИТОГО обязательства и капитал	12	31885236,2	22418639,0
26	ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ			
27	Требования	1301	62305534,4	41498792,0
28	Обязательства	1302	5247733,7	4726036,7

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 октября 2009 года
ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

(в миллионах белорусских рублей)				
№ п/п	Наименование статьи	Символ		

У БЕЛАРУСІ БУДЗЕ СТВОРАНА ПРЫНЦЫПОВА НОВАЯ, НЕ АБЦЯЖАРВАЮЧАЯ БІЗНЭС СІСТЭМА КАНТРОЛЮ

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

Праект указа «Аб удасканаленні кантрольнай (нагляднай) дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь» да гэтага быў абмеркаваны на сумеснім пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў, калегіі Адміністрацыі Прэзідэнта і Камітэта дзяржакантролю з удзелам старшын аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама. Тым не менш, ёсць заўвагі Нацыянальнага банка і Камітэта дзяржаўнага кантролю, якія будуць абмярковацца.

Прэзідэнт падкрэсліў, што «мы не павінны вяртацца за кошт правераемых асобаў праблемы, абумоўленыя некампетэнтнасцю спецыялістаў кантрольных і наглядных органаў». Кіраўнік дзяржавы таксама адзначыў, што па ўсю існуючую практыку ўсе найбольш важныя практычны прывабы акты перад іх падпісаннем Прэзідэнтам абмяркоўваюцца калегіяльна, як гэта робіцца і сёння, паколькі для канчатковага рашэння ўсё павінна быць дакладна выверана.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што праект указа аб удасканаленні кантрольнай дзейнасці павінен быць комплексным, сістэмным і павінен вырашаць усе праблемныя пытанні поўнашматна.

Праект указа аб кантрольнай дзейнасці павінен забяспечыць істотнае скарачэнне колькасці праверак і стварыць такую сістэму кантролю, якая не падаўляла б, а стымулявала дзелавое асяроддзе. Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, вынесенае на абмеркаванне пытанне без пераборшвання з'яўляецца адным з найважнейшых для цывілізаванага і эфектыўнага развіцця эканомікі. «Размова ідзе аб навадзеным парадку ў сферы дзяржаўнага кантролю і нагляду, аб радыкальным змяненні сітуацыі ў гэтай галіне», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што яшчэ ў яго пераходна-прымальнай праграме была абазначана неабходнасць змясціць акцэнты з адміністратывых метадаў супольнага кантролю на эканамічныя меры рэгулявання для стварэння спрыяльных умоваў гаспадарання ў Беларусі.

«Гэта тэма наколькі важная, настолькі і складаная ў рэгуляванні. Яна закранае спектр розных інтэрэсаў. Па-першае, бізнес-супольнасць, пакуль і казаве непасрэднымі ўплыў на развіццё дзелавога ініцыятывы. Па-другое, дзяржаву, для якой правяркі з'яўляюцца асноўнай формай забяспечэння правапарадку ў эканамічнай дзейнасці. І, нарэшце, вельмі цесна звязана з праблемай карупцыі — можа як пракаваць яе, так і спыніць», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Паводле яго слоў, «мы на працягу шэрагу гадоў падступаліся да пытання ўпарадкавання праверачных дзеянняў у нашай краіне, прымаўшы нарматыўна-прававыя акты». Прэзідэнт не адзін раз выстаўляў патрабаванні спыніць неабгрунтаваныя хаджэнні па суб'ек-

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПРЫНІАЎ НАСЛЕДАГА ПРЫНЦА КАТАРА

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 12 кастрычніка прыняў наследнага прынца Дзяржавы Катар шэйха Таміма бін Хамада аль-Тані, які знаходзіцца ў нашай краіне з неафіцыйным візітам.

У ходзе сустрэчы абмяркоўваліся пытанні двухбаковага супрацоўніцтва, перспектывы гандлёва-эканамічных адносін дзвюх краін, узаемадзейненне ў сферы інвестыцый.

БЕЛАРУСЬ НАДАЕ ВЯЛІКАЕ ЗНАЧЭННЕ РАЗВІЦЦЮ УЗАЕМАВЫІДНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА З ІСПАНІЯЙ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста павінаваў Каралю Іспаніі Хуана Карласа I і народ гэтай краіны з нацыянальнымі святам — Днём іспанскай нацыі.

Рэальныя грашовыя даходы насельніцтва Беларусі за 8 месяцаў узраслі на 2,9 працэнта

Паводле аперацыйных даных, у студзені—жніўні гэтага года рэальныя грашовыя даходы насельніцтва Беларусі узраслі на 2,9 працэнта ў параўнанні са студзенем—жніўнем 2008 года. Аб гэтым паведамілі ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Прагнозам сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2009 год прадугледжаны рост грашовых даходаў насельніцтва ў рэальным выражэнні на 14—15 працэнтаў.

Кар. БЕЛТА.

Ілжэперапісчыца скрала грошы

5 мільяёў 280 тысяч рублёў зніклі з хаты пенсіянера ў вёсцы Дарліваа Курчэйскага раёна пасля візиту незнамай жанчыны, паведамлілі ў прэс-службе УУС Магілёўскага аблвыканкама.

9 кастрычніка дзве жанчыны прыехалі на «Жыгулях» ў аддаленую і маланаселеную вёску. Адна з іх завітала да 85-гадовага дзеда і пацумавала яму, што паводле задання раённых уладаў займаецца перапісам насельніцтва. Гаспадар ведаў пра актуальную ў горадзе падзею, але не правярўў дакументы ў ілжэперапісчыцы. Ён дэмаў прынёс ёй пашпарт, а пакуль та яна запаянула нейкія паперы, літаральна на хвілінку выйшаў з таяка.

Гэтага часу зладзейцы хапіла, каб адшукаць грошы: пакунок з грашовымі знакамі захоўваўся пад абрусам на сталае. Высветлілася, што пенсіянер літаральна днямі прадаў каня і фурманку. Цяпер прыбытак знік, а жанчын шукае міліцыя.

У гэты ж дзень грошы зніклі яшчэ ў дзвюх пенсіянерак. Праўда, ў гэтых выпадках невадомыя жанчыны называліся пажылым людзям сацыяльнымі работніцамі. У Бабруйска 63-гадова пенсіянерка недалічыла 120 тысяч рублёў пасля таго, як да яе завіталі дзве жанчыны. А з кватэры 90-гадовай бабуні ў Шклове візіт дзвюх цыганак завяршыўся стратай у 1 мільён рублёў.

Ілона ІВАНОВА.

Сышоў з нумара і трапіў пад карцеч

Пры прывядзенні загоннага паліянвання на тэрыторыі паліўнічых угоддзяў Мёрскай раённай структуры паліўнічых і рыбалоўцаў адзін з паліўнічых самавольна сышоў з нумара, у выніку чаго трапіў пад стрэл карцечы з боку свайго калегі і быў паранены. Калегя на занятку страляў у казулю з адлегласці каля ста метраў. Паранены паліўнічы быў даступлены ў мёрскую цэнтральную раённую бальніцу, дзе яго прааперывалі. Стан здароўя пацыянтэлага ўрачы ацэньваюць як здавальняючы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

трымаць, бо мы спрабуем тут не кіраваць банкамі, а зберагчы банкаўскую сістэму, у тым ліку і тыя грошы, якія нам выдзяляюць. Гэта значыць мы ахоўваем банкаўскую сістэму. Але калі ёсць магчымасць зрабіць гэта больш акуртна, гэта трэба зрабіць больш акуртна», — лічыць Аляксандр Лукашэнка.

«Сёння Нацыянальны банк — гэта не проста спецыяльная ўстанова. Гэта дзяржава ў дзяржаве. Так быць не павіна. Вядома, не павіна быць раённаю, якія пагаршалі б імідж краіны перад міжнароднымі арганізацыямі. Але калі ў нашых дакументах прадугледжаны нормы, згодна з якімі кантроль за банкаўскай дзейнасцю ажыццяўляецца не з мэтай націску на банк, а для таго, каб банк быў незалежным і самастойным, функцыянаваў на самым высокім узроўні, гэта трэба паказаць прадстаўнікам міжнародных арганізацый», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Міжнародныя фінансавыя інстытуты павінны быць праінфармаваны аб новай сістэме кантролю. Прэзідэнт упэўніў, што ў гэтым выпадку пазіцыя беларускага боку будзе зразумелая і прынятая.

«Нацыянальны банк — гэта дзяржава інстытут. Ён павінен прытрымлівацца ўсіх правілаў!», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Камітэт дзяржакантролю ў сваю чаргу ўнёс прапанову прадаставіць КДК права праводзіць правяркі суб'ектаў гаспадарання па адным і тым жа пытанні за адзін і той жа перыяд часу. Прэзідэнт адобрыў гэту прапанову і прадаставіў старшыні Камітэта дзяржакантролю права прымаць адпаведныя рашэнні па такіх пытаннях. Але пры гэтым кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што кіраўнік галоўнага кантрольнага ведамства краіны будзе несіць асабістую адказнасць за праводзімыя правяркі, а ўрад атрымае магчымасць пракантрыляваць яго дзеянні.

Таксама Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў павялічыць эфектыўнасць работы Камітэта дзяржакантролю. «Цяпер КДК — гэта ўсёабдымны орган. Ён у нас умяшваецца ва ўсе пытанні. Трэба ўпарадкаваць яго работу, бо Камітэт пачынае разваліцца», — сказаў Прэзідэнт. «Недапушчальна, калі правяраюцца перахадкаўца праваўца супрацоўнікак прадпрыемстваў. Таму трэба інтэнсіфікаваць працу асобаў, якія ажыццяўляюць правяркі!», — запатрабаваў кіраўнік дзяржавы.

Кіраўнік шэрагу банкаў, які прысутнічалі на нарадзе, адобрылі праект указа. У прыватнасці, старшыня праўлення ААТ «Белаграпрамбанк» Сяргей Румас адзначыў, што ў гэтым дакуменце закладзены вялікі прагрэс ў развіцці кантрольнай дзейнасці ў краіне. «Тут упершыню прапісаны правы правяраемых», — сказаў ён.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

«Беларусь надае вялікае значэнне развіццю ўзаемавыіднага супрацоўніцтва з іспаніяй ва ўсіх сферах. Спадзяюся, што двухбаковыя адносіны будуць і ў далейшым паспяхова развівацца для працівання і дабрабыту нашых народаў, а таксама ў інтэрэсах усёй еўрапейскай супольнасці», — гаворыцца ў віншаванні.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ ЖАКА РОГЕ

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павінаваў 9 кастрычніка Жака Рогэ з перабыраннем на новы тэрмін прэзідэнтам Міжнароднага алімпійскага камітэта.

«Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь цэлкам падтрымлівае Вашы намаганні, накіраваныя на папулярызаванне ва ўсім свеце ідэалаў атлізму, далучэнне моладзі да заняткаў спортам, барацьбу з допінгам, захаванне наваколнага асяроддзя», — гаворыцца ў віншаванні.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

КРАДУЦЬ БУЛЬБУ І КАПУСТУ

У жыхара вёскі Вулька-2 Лунінецкага раёна з хлева ўкралі 240 кілаграмаў бульбы, 3 зладзеі сарвалі навясны замк і выцягнулі бульбу, але хутка трапілі ў поле зроку міліцыі. Гэта былі аднавяскоўцы пацярпелага.

Яна СВЕТАВА.

Не трэба кр'юўдзіць старых

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

А наконт працы ў бальніцы, я так разважаю: працавала таксама для калгаса і калгаснікаў, якія лямліся. Сынёў выгадавала, вайскоўцамі сталі, ліба гэта не для краіны, народа? Васіль у Афганістан ваяваў... Дні і ночы яго той службы былі для мяне цёмнымі бальчымі гадамі. Думала, ад той пары ніколі сміяцца не буду. Але, дзэкаваць Богу буду да апошняга свайго дня, вярнуцца. Цяпер служыць недалёка, пад Бярозаў.

Ніколі нідзе не скардзілася, а сёлет, як саломы не далі, паехала ў ваенкамат, плакала там, журылася. Памагілі, праўда. Пакуль дадому вярнулася, куль саломы на падворак прывезлі. Нам жа многа не трэба, бульбу накрыві.

Такую ж кр'юўду выказала і жыхарка вёскі Глыбокае. Яна дагледзе зараз 97-гадовую маці Ганну Данілюк, а раней працавала ў бальніцы. І яе абвішлі як чужога пенсіянера.

Колькі разоў за гады працы даводзілася чуць падобныя гісторыі! Як і кантраверсіі другога боку: мы цяпер СВК, ААТ, ЗАТ і нікому нічога не внаватая, а былых кал-

ТРОЕ ДЗЯЦЕЙ. АБО ДВОЕ?

РАШЭННЕ аб павелічэнні дапамогі па доглядзе дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў з 80 да 100 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму падрыхтаванае і цяпер знаходзіцца на разглядзе Савета Міністраў. Пры гэтым, як паведаміла падчас сустрэчы з журналістамі падчас аднаразавай выплаты пры нараджэнні 1-га дзіцяці складзе 5, а пры нараджэнні 2-га і наступных дзяцей — 7 бюджэту пражыткавага мінімуму. Але такі крок — яшчэ недастатковы. У прыватнасці, паведаміла Марына Арцёмніка, сёння ў рамках Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі распрацоўваецца стратэгія падтрымкі нараджэння менавіта другога дзіцяці. Гаворка ідзе аб прызначэнні бацькам падатковых і жыллёвых л'югт. А плюс да таго — зноў жа аб павелічэнні дапамог.

Зрэшты, заўважыла прадстаўнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у гэтым выпадку многае будзе залежаць ад канкрэтных эканамічных магчымасцяў нашай дзяржавы.

Між тым, не менш адметны момант. Паводле слоў намесніка старшыні Беларускага саюза жанчын Рэгіны Давідовіч, з 2005 года паказчык адмоў ад дзяцей скараціўся ўдвая. А паказчык усёнаўленняў, наадварот, узрос — у сярэднім з 330 да 500 чалавек у год. Прычым беларускія сем'і сталі браць на выхаванне дзяцей не проста часцей, але і больш сьведома. Тут дастаткова паказальны такі факт: у 40 працэнтаў усёнаўляльнікаў ёсць свае дзеці. Да таго ж большасць усёнаўляльнікаў сёння — гэта людзі з вышэйшай адукацыяй.

У выніку, адзначыла Рэгіна Давідовіч, не выключнацца такі варыянт: да 2015 года ў Беларусі можа ўвогуле не застацца сіроцік інтэрнатаў. Праўда, у гэтым выпадку шмат чаго будзе залежаць ад... бацькоў. Так, у Беларусі разглядаецца магчымасць усталявання новага свята — Дня Бацькі. Пры гэтым адзін з магчымых тэрмінаў гэтага свята — снежань. Тым часам, першыя зрухі да прызнання ролі бацькі ўжо робяцца — пры тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва пачынаюць стварацца так званыя «тата-школы», дзе ідзе падрыхтоўка бацькоў да з'яўлення сваю роллю. Разам з тым у міністэрстве

чаргу ўнёс прапанову прадаставіць КДК права праводзіць правяркі суб'ектаў гаспадарання па адным і тым жа пытанні за адзін і той жа перыяд часу. Прэзідэнт адобрыў гэту прапанову і прадаставіў старшыні Камітэта дзяржакантролю права прымаць адпаведныя рашэнні па такіх пытаннях. Але пры гэтым кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што кіраўнік галоўнага кантрольнага ведамства краіны будзе несіць асабістую адказнасць за праводзімыя правяркі, а ўрад атрымае магчымасць пракантрыляваць яго дзеянні.

«Мне здаецца, што гэта першае і, мабыць, галоўнае пытанне, якое трэба вырашыць Беларусі ў дачыненні да свайго ўзросту. Мы заўважылі, што колькасць смяротных прысудуў ў Беларусі змяншчалася, — кажа пасол Швецыі ў Беларусі Стэфан Эрыксан. — Пачаліся дыскусіі і абмеркаванне гэтага пытання. І калі я не памылюся, у беларускім парламенце створана камісія, якая будзе вывучаць магчымасць увядзення маратарыі. Гэта мы ўспрымаем станоўча».

ДЗЕВЯЦЬ ДЗЯСЯТЫХ УСІХ БЫТАВЫХ ПАСЛУГ МІНЧАНАМ АКАЗВАЮЦЬ ПРЫВАТНІКІ

Сталічная сфера бытавых паслуг — вочына пераважае малага бізнесу. Паводле звестак упраўлення бытавога абслугоўвання насельніцтва Мінгарвыканкама, цяпер у сферы паслуг заняты 2,8 тысячы суб'ектаў гаспадарання. З іх 64% — юрыдычныя асобы, 36% — індывідуальныя прадпрыемальнікі. Згодна са статыстыкай, у сталіцы прапаноўваецца звыш 1200 відаў бытавых паслуг. Найбольш запатрабаваныя — тэхнічнае абслугоўванне і рамонт транспартных сродкаў. Удзельная вага аўтасэрвісу ў агульным аб'ёме складае звыш 40%. За ім ідзе рамонт і будаўніцтва жылля. Запатрабаваныя таксама паслугі шырўняў, аб'ектаў па рамонце і тэхнічным абслугоўванні бытавой і радыёэлектроннай апаратуры. Апошнім часам значнае развіццё атрымалі паслугі рамонтна-аднаўленчага характару, рамонт швейных і трыкатажных вырабаў, абытку.

Наталія BABUŁABA, «Мінск—Навіны».

не хаваюць: акцэнт на шматдзетныя сем'і спрацоўвае не заўсёды. Прынамсі, не менш адчувальныя вынікі можа прынесці дадатковае заахоўванне нараджэння другога дзіцяці. Першы крок у гэтым напрамку ўжо зроблены. З 2007 года памер аднаразавай выплаты пры нараджэнні 1-га дзіцяці складзе 5, а пры нараджэнні 2-га і наступных дзяцей — 7 бюджэту пражыткавага мінімуму. Але такі крок — яшчэ недастатковы. У прыватнасці, паведаміла Марына Арцёмніка, сёння ў рамках Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі распрацоўваецца стратэгія падтрымкі нараджэння менавіта другога дзіцяці. Гаворка ідзе аб прызначэнні бацькам падатковых і жыллёвых л'югт. А плюс да таго — зноў жа аб павелічэнні дапамог.

Зрэшты, заўважыла прадстаўнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у гэтым выпадку многае будзе залежаць ад канкрэтных эканамічных магчымасцяў нашай дзяржавы.

Між тым, не менш адметны момант. Паводле слоў намесніка старшыні Беларускага саюза жанчын Рэгіны Давідовіч, з 2005 года паказчык адмоў ад дзяцей скараціўся ўдвая. А паказчык усёнаўленняў, наадварот, узрос — у сярэднім з 330 да 500 чалавек у год. Прычым беларускія сем'і сталі браць на выхаванне дзяцей не проста часцей, але і больш сьведома. Тут дастаткова паказальны такі факт: у 40 працэнтаў усёнаўляльнікаў ёсць свае дзеці. Да таго ж большасць усёнаўляльнікаў сёння — гэта людзі з вышэйшай адукацыяй.

У выніку, адзначыла Рэгіна Давідовіч, не выключнацца такі варыянт: да 2015 года ў Беларусі можа ўвогуле не застацца сіроцік інтэрнатаў. Праўда, у гэтым выпадку шмат чаго будзе залежаць ад... бацькоў. Так, у Беларусі разглядаецца магчымасць усталявання новага свята — Дня Бацькі. Пры гэтым адзін з магчымых тэрмінаў гэтага свята — снежань. Тым часам, першыя зрухі да прызнання ролі бацькі ўжо робяцца — пры тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва пачынаюць стварацца так званыя «тата-школы», дзе ідзе падрыхтоўка бацькоў да з'яўлення сваю роллю. Разам з тым у міністэрстве

Маратарыі на смяротнае пакаранне зблізіць Беларусь з Еўропай

Пра гэта ўчора на прэс-канферэнцыі паведаміў Часовы павесярні ў справах Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі Жан-Эрык Хольц-цэпфэ.

Пры ўступленні ў Савет Еўропы абвясчэнне маратарыі на смяротнае пакаранне — гэта абавязковая ўмова, — кажа спадар Хольц-цэпфэ. — І таксама гэта адна з дванацці умоў для Беларусі, з якімі ЕС выступіў у лістападзе 2006 года. Еўрапейскі саюз лічыць смяротнае пакаранне жорсткім і негуманным.

«Мне здаецца, што гэта першае і, мабыць, галоўнае пытанне, якое трэба вырашыць Беларусі ў дачыненні да свайго ўзросту. Мы заўважылі, што колькасць смяротных прысудуў ў Беларусі змяншчалася, — кажа пасол Швецыі ў Беларусі Стэфан Эрыксан. — Пачаліся дыскусіі і абмеркаванне гэтага пытання. І калі я не памылюся, у беларускім парламенце створана камісія, якая будзе вывучаць магчымасць увядзення маратарыі. Гэта мы ўспрымаем станоўча».

«Мне здаецца, што гэта першае і, мабыць, галоўнае пытанне, якое трэба вырашыць Беларусі ў дачыненні да свайго ўзросту. Мы заўважылі, што колькасць смяротных прысудуў ў Беларусі змяншчалася, — кажа пасол Швецыі ў Беларусі Стэфан Эрыксан. — Пачаліся дыскусіі і абмеркаванне гэтага пытання. І калі я не памылюся, у беларускім парламенце створана камісія, якая будзе вывучаць магчымасць увядзення маратарыі. Гэта мы ўспрымаем станоўча».

ДА ПАЧАТКУ ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА ў НАШАЙ КРАІНЕ ЗАСТАЛОСЯ 1 ДЗЕНЬ

Усе пытанні, што ўзнікаюць па яго правядзенні, можна ўдакладніць па наступных тэлефонах:	
8 801 100 30 30 (званкі для насельніцтва бясплатныя), а таксама ў гарадах:	
г. Брэст	8 0162 20 53 90, 8 0162 20 31 88
г. Віцебск	8 0212 42 54 37
г. Гомель	8 0232 74 57 25
г. Гродна	8 0152 41 78 15
г. Мінск	8 017 294 55 45
г. Магілёў	8 0222 22 49 19

ПАСАЖЫР «У ПАЛОНЕ»

У Лёзненскім раёне раніцай на аўтадарозе Лёзна—Аршаўск ля вёскі Бабінавічы кіроўца «Аўдзі-80» не справіўся з кіраваннем, і машына, перакліўшыся, апынулася ў кюеве. Кіроўца, 26-гадовы жыхар вёскі Дабрамыслі, чамусьці адразу збег з месца дарожна-транспартнага здарэння.

А вось 25-гадовы пасажыр аўтамабіля — жыхар вёскі Аспенкі — не мог нават пакінуць машыну. Ён літаральна апынуўся ў металічных «цісках» аўтамабіля.

Супрацоўнікі раённага аддзела міністэрства па надзвычайных сітуацыях раніцай пры дапамозе спецыяльных інструментаў выягнулі закладніка аўтамабіля і перадалі медыкам, якія прыбылі на месца аварыі. Але выратаваны пасажыр адмовіўся ад шпіталізацыі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

не гэта паведамліла галоўны сінотык Рэспубліканскага гідрометацэнтра Вольга ФЯДОТАВА. «У бліжэйшыя суткі мы адчуем першае дыханне зімы. Магутны цыклон, які цяпер на поўдні кантынента, будзе змяшчацца па поўнач і ўжо ў аўтарак, 13 кастрычніка, прынесе рэзкае пагаршэнне надвор'я на тэрыторыі Беларусі», — адзначыла Вольга Фядотава.

У аўтарак днём дажджы пройдуць амаль па ўсёй тэрыторыі Беларусі. У паўночна-заходніх раёнах сінотык прагназуюць мокры снег. Ноччу ва ўсходніх рэгіёнах згусяцца туман. Тэмпература паветра на працягу сутак складзе 4—9 градусаў цяпла, у паўночна-заходніх раёнах сплюск тэрмометра не перасягне адзнакі 3 градусаў. У Гомельскай і Магілёўскай абласцях паветра прагрэецца да 10—16 градусаў, месцамі прагрэецца на вальцыні.

Складаная ўмова надвор'я захаваецца і ў сераду, калі цыклон размежца на непрацягла над тэрыторыяй Беларусі і прынесе моцную ападкаў і выглядзе мокрага снегу. На ўсходзе краіны пройдуць дажджы, у асобных раёнах чакаюцца вельмі моцныя ападкаў і выглядзе дажджу і мокрага снегу, месцамі галалед. Днём у паўночна-заходняй частцы краіны ўзмоўніцца вецер, яго парывы дасягнуць 16—21 метра ў секунду, а ў асобных раёнах — да 24 метраў ў секунду. Сплюск тэрмометра ў сераду і чацвер будзе паказваць ад 0 да 7 градусаў цяпла, ва ўсходніх рэгіёнах — ад 8 да 12 градусаў цяпла.

Блізкі да выхадных пахаладае. Ноччу 15 і 16 кастрычніка чакаецца ад 0 да 3 градусаў цяпла, днём у чацвер і пятніцу будзе да 6 градусаў цяпла.

БЕЛТА.

Гэты тыдзень будзе халодным і дажджлівым

Пра гэта паведамліла галоўны сінотык Рэспубліканскага гідрометацэнтра Вольга ФЯДОТАВА. «У бліжэйшыя суткі мы адчуем першае дыханне зімы. Магутны цыклон, які цяпер на поўдні кантынента, будзе змяшчацца па поўнач і ўжо ў аўтарак, 13 кастрычніка, прынесе рэзкае пагаршэнне надвор'я на тэрыторыі Беларусі», — адзначыла Вольга Фядотава.

У аўтарак днём дажджы пройдуць амаль па ўсёй тэрыторыі Беларусі. У паўночна-заходніх раёнах сінотык прагназуюць мокры снег. Ноччу ва ўсходніх рэгіёнах згусяцца туман. Тэмпература паветра на працягу сутак складзе 4—9 градусаў цяпла, у паўночна-заходніх раёнах сплюск тэрмометра не перасягне адзнакі 3 градусаў. У Гомельскай і Магілёўскай абласцях паветра прагрэецца да 10—16 градусаў, месцамі прагрэецца на вальцыні.

Складаная ўмова надвор'я заха

Чым можа здзівіць непрыкметная вёска?

Калі выйдзеш з электрычнай прыпынку Ласі, то ў тым самым Ласі і трапіш. А можна збочыць управа і па асфальтаванай дарожцы нетаропка пабыцьці да Плябані. Неаднойчы праязджаў праз гэтыя мясціны і называлася назва заўжды выклікала цікавасць. Якая такая Плябань і хто там цяпер жыве, чым людзі займаюцца? — проста безліч пытанняў узнікала. Аднойчы не вытрымаў і сшышоў на невялікім паўстанку...

Аляксей ЛЕМАНТОВІЧ прапануе пакаштаваць смачнай вады са старога студня.

КНЯЗЬ ЯГАЙЛА І ВАЎКІ
Паліраднае прагледзеў звесткі пра Плябань і зусім няшмат чаго адшукаў. Таму вельмі спадзяваўся даведацца пра вёску ад саміх мясцін. Такая «тактыка» неаднойчы спрабавала (забягаючы наперад скажу: не падвяла яна і на гэты раз). Ад чыгуначнага насыпу спускаецца ў нізінку і так крочыш прама да моста, дзе нават пешаходны тратуар ёсць. Дарэчы, такія меры перацярогі зусім нялішня — па шашы раз-пораз спонсуюць самазвалы (відаць, кар'ер непадалёк). У касіры на чыгуначным прыпынку дакладна даведася пра дарогу да вёскі, таму ўзлінула шпальору прама да храма, які велічана ўзвышаецца праз які дзясяткі метраў ад рэчкі.

А насупраць — мастацкая галерэя! Гэта першае ў шэрагу здзіўленняў, якія выклікала Плябань (мяркуйце самі: невялічка вёскачка, а мае цэлы мастацкую галерэю). Брамка адчыненая, шылды пра злоснага сабаку на ўваходзе няма, таму смела накіроўваецца да ўвахода. Вось дзе можна даведацца пра вёску. У галерэі, як і належыць, ціха і цікава.

— Вось і наведвальнік нарэшце завітаў, — сустракае мяне загадчык галерэі Аля Ляхавіч. — То праходзіце, будзьце аглядаць нашу экспазіцыю. Пакуль штат у нас зусім невялікі, бо галерэя толькі аб'явіла ў маі адчынілася. Вось і даводзіцца не толькі адміністрацыйныя пытанні вырашаць, але і творчымі ўдзельнікамі займацца. Добра, што мясцовыя жыхары шмат у чым дапамагаюць. У тым ліку і пра гісторыю паселішча

Храм не скараецца перад часам.

цікава распавядаюць. Напрыклад, ад іх даведлася, што раней вёска называлася па-іншаму — Юрдына. А цяперашняя назва ўзнікла зусім нечакана.
Калісьці праязджаў у гэтыя мясціны Ваяцкі князь Ягайла. Нечакана на дарогу выскачылі ваўкі і коні, вядома, панеслі карзты. Беглі ажно да Юрдыны і спыніліся па-над самым абрывам над ракой. Ягайла горачна маліўся аб выратаванні і даў зарок: калі усё добра абдыдзецца, то тут абавязкова ўзведзю храм. Так усё яно, дарэчы, і выйшла, аднак будоўля самі ведаюць, як і ўсход, справа тонкая. Таму драўляныя касцёл з'явіўся толькі ў 1500 годзе. Побач, праз дарогу, пабудавалі жыллё для ксяндза (плябанію) — адсюль і назва вёскі. У XVII стагоддзі падчас вайны святыня была знішчана, але ўжо праз непрацяглае час на ранейшым месцы быў узведзены новы храм. Пры ім дзейнічаў шпіталь, была сабраная вялікая бібліятэка. Замест драўлянага за сродкі вернікаў пачалося будаўніцтва каменнага касцёла, які ў 1850-х быў асвечаны біскупам Віленскім Вацлавам Жылінскім. Гэты велічны храм (той, што можна пабачыць і цяпер) за свае больш чым паўтара стагоддзя перажыў многае. З ім напрума звязана адна з гераічных старонак нашай гісторыі — паўстанне пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага.

ЗБРОЯ Ў КАСЦЁЛЕ

Пасля пабудовы храм дзейнічаў на доўга. Дакладна вызначана, што ў сутаронніх касцёлах паўстанцы Каліноўскага назавалі тайны арсенал і пасля каля яго сцен узбройваліся атрады. Кіраўніком паўстання ў тэрыторыі мясцін быў Юльян Бахшанскі — чалавек вельмі адметны, жыццё якога вартае вялікага рамана. Ён нарадзіўся ў маёнтку Тупальчына пад Сморгоню ў сям'і шляхціца. Вучыўся ў Віленскай гімназіі. За сувязь з таймімі студэнцкімі гурткамі і захоўванне забароненай літаратуры 18-гадоваму Юльяну быў сасланы ў Рязанскую губерню.

У 1846-м Бахшанскі вярнуўся з выгнання і ўжо праз непрацяглае час напісаў вядомаму «Адозу да сморгонскіх сялян», дзе заклікаў да народнага паўстання, — каза Аля Ляхавіч. — Тут ужо сылкай не абыйшоўся — арышт і асуджэнне на 12 гадоў катаргі, яго адбываў у Нерчынку. Але ўсё гэтыя жорсткія выпрабаванні толькі загартоўвалі Бахшанскага. У 1863-м, калі вярнуўся на радзіму, ён арганізаваў і ўзначаліў атрад, які дзейнічаў у Ашмянскім і Віленскім паветах. Спачатку паўстанцаў было толькі крыху больш, чым два дзясяткі. А пасля атрад павялічыўся за кошт тутэйшых сялян.

Не даўна, што ў Плябані паўстанцы знайшлі надзейнае сховішча. Мясціны дасюль узгадваюць: старыя казалі, што касцёл, дом ксяндза і могілкі звязалі надзейны падземныя хады. Пра сутарэнні пад храмам не ведаю, а вось пад колішняй плябанію пабываць давялося. Пад падлогаю — самы сапраўдны падземны паверх са сваімі функцыямі. Гэта вельмі дыктоўны памішканні, скажу я вам, хадыць там можна з майм немалым ростам не згінаючыся. Таўшчыня сценаў каля некалькіх метраў і вядома, што збудаванне здольнае вытрымаць даволі магутныя ўдары. Магчыма, падчас рознага кшталту рэканструкцый тая самая хады проста засыпалі.

На той бок чыгуны і тэні вежавыя таполяў — стара шляхціцкія могілкі. Тут ужо даўно не праводзіцца

пахаванняў. Пра ўзрост магіл сведчаць парослыя аksamітныя мохам пліты з літарамі, якія цяпер не заўбоды і прачытаеш. Непадалёк — вялікі камень з крыжам уверх.

— 21 мая 1863 года каля вёскі Свечкі (якая сямвалічная назва. — М.Л.) атрад Бахшанскага прыняў бой з царскімі войскамі, — заўважае Аля Ляхавіч. — Мяркуюцца, што на гэтыя могілкі пахаваны Рафаіл Малишэўскі, Людвіг Ямант, Леапольд Банькоўскі, пятацінацігадова гімназіст Сулістроўскі і кіраўнік паўстання Юльян Бахшанскі, якія загінулі ў тым баі. Гэты пастамент быў усталяваны ў 1923 годзе, а ў 1970-х рэстаўраваны.

Праўда, на шылдыце, якая чамусьці прыліяна да каменя, пазначана наступнае: «Тут перапахавана на зямлі з брацкай магілы Кастуся Каліноўскага і Зыгмунта Серакоўскага — кіраўнікоў паўстання 1863 года, а разам з імі яшчэ 13 паўстанцаў. Перапахаваны тут прынялі пакутніцкую смерць на шчыбені на Лукінінскіх пляцы места Вілінь ўвесну 1864 года. Супакой ім і вечна памяць!» Гэта ўжо крыху іншая версія пахавання на старых шляхціцкіх могілках каля Плябані. Таму сапраўднае версія пакуль што чаквае свайго пацвярджэння. Напаўна, ужо ў найбліжэйшы час гэтая загадкавая гісторыя, звязаная з нашым спынным мінулым, будзе разоб'яшана.

ЯК АДШУКАЦЬ ВЫВЯУ УЛАДЗІМІРА МУЛЯВІНА?

Пасля паўстання касцёл у Плябані быў зачынены, а ксяндза саслалі ў Сібір. У 1872-м храм пераабраў пад праваслаўную царкву. У мінулым стагоддзі тут знаоў быў касцёл, а пасля Вялікай Айчыннай вайны будынак «традыцыйна» аддалі пад сховішча збожжа, а праз колькі гадоў — пладагароднінны кансерваў (розыны баршчоў, салынак, квашанай калусты і г.д.). Яшчэ праз некалькі час будынак увогуле застаўся безгаспадарным і паступова прыходзіў у заняпад. Ад яго засталіся толькі сцены, на якіх... транзіравалі альпіністы. Напрыканцы 1990-х храм перадалі праваслаўныя вернікам. З таго часу пакрысе тут праводзіцца работы па рэканструкцыі. Ужо адрамантаваны асобны пакой, дзе ідуць службы. Мне якраз удалося пабываць на адной з іх і ўвайсці ў храм. Унутры паўсюль стаіць рыштаванні і вядома, што без дапамогі фундацый аднаўленне зацягнецца на доўга.

У былыя часы ў доме святара было шэсць пакояў, кухня, камора для прыпасаў, пярдэні пакой і веранда, — пералічвае Аля Ляхавіч. — Вялікі будынак абгаравалі вялікая печ і пяць кафляных грубак. На падворку былі гаспадарчыя пабудовы — тры хлявы, адрыва, плушнік са склепам пад ім, парнік і сярня. Паводле плана Віленскай зямельна-кадастравай службы, які быў зроблены ў 1928 годзе, касцельнаму фальварку належала 35 гектараў зямлі ў валакоцах Плябані і Краснага.

Падчас Вялікай Айчыннай у доме ксяндза знаходзіўся нямецкі шпіталь. Пасля вайны тут адчынілі вясковую пачатковую школу, якая працавала да сярэдзіны 1990-х. Менавіта ў гэты час у будынку правалі рэканструкцыю — перабраўлі драўляную частку, але добра, што не краўлі падземны паверх.

— Тым муром яшчэ паспрабуйце разбурыць, — усміхаецца мясцовы жыхар Аляксей Лемантовіч. — Тут жа цагляны на ўсіх старадаўніх праваліх зробленыя, не

Пахаванне паўстанцаў на шляхціцкіх могілках каля вёскі.

тое, што цяпер. Знешні выгляд захавалі і тое добра. І сядзібу пакрысе аднаўляюць — вось побач і гаспадарчая пабудова, якая калісьці на фальварку была. Дах з гонты зроблі — таксама надворна выглядае, гаюлаўна, каб трывала было.

Аляксей Сяргеевіч нарадзіўся ў суседніх Малых Кашуціках і з маленства праязджаў да родных у Плябань. А пасля і туды з 1974-га, калі ажаніўся з мясцовай дзяўчынай. Лемантовіч узгадвае, што раней усё ў гэтыя вёскі было па-іншаму. Людзей жыло значна больш: сама меней па 5-6 чалавек у хаце, а цяпер — па адным праз дом. Зараз адна карова на вёску, а калісьці было больш чым паўсотні. Мясціны збіраліся ўсёй талкаю на музычныя вечарыны — гралі на гармоніку, барабанах, цымбалах. Дарэчы, родны дзядзька Аляксей Сяргеевіч граў на цымбалах вельмі добра. І пляменніка вучыў.

Колькі гадоў таму і тутэйшая рэчка Уша разлілася вельмі шырока. Вось побач (мы з Сяргеевічам падыходзім да ўскрайку даволі высокага пагорка, на якім стаіць сядзіба і касцёл) якая вышыня, — паказвае Лемантовіч. — А між тым падчас паводкі дасюль вада даводзіла. Мост быў драўляны і яго залівала. Так што даводзілася з берага на бераг на конях перапыльваць ці на лодцы, альбо ісці па кладцы і трымацца за вярхоў, што табе перакідвалі. Так што Плябань тады была як сапраўдны востраў. Затое ракаў колькі лавілі і строні, шпункаю, а цяперка адна калочка бярэцца.

Пакрысе турысты пачынаюць адкрываць для сябе Плябань. Сюды даволі часта праязджаюць госці не толькі з райцэнтра, але і са сталіцы. На колішнім касцельным фальварку адна з турфірмаў ладзіць нават тэатралізаваны паказ. Сярод карцін, якія выстаўлены цяпер у галерэі, ёсць на што паглядзець. Напрыклад, адно з палотноў мастака Яўгена Рагуновича мае назву «Паміж песняраў Мулявіна». На ім дзве птушкі ў небасце. Аднак ёсць тут свая загадка: калі ўдзельніца, то ў аблоках заўважыў выяву Уладзіміра Мулявіна...

Мікалай ЛІТВІНАЎ. Фота аўтара. Маладзечанскі раён.

ВОСЕНЬСКІЯ ТУРБОТЫ

Восенню кірмашамі нікога не здзівіш. Ужо не першы год у Баранавіцкім гарадзкім у кастрычніку закупаюцца на зіму гародніну, але такага ажыятажу, які адбываецца па выхадных сёлета, ніколі не было. Насельніцтва кінулася нарыхтоўваць бульбу.

Неўрадажкі ўстрыжваюць людзей і многія ўсхваляваліся, каб бульба не паднялася ў цане. Нехта прадае яе на 750 ці на 850 руб./кг, але сама папулярная цана 800 рублёў.

Учэбышы, як бульбу загрузваюць у багажнікі аўтамашын, вяззюць па чатыры мяхі на веласіпедых ды нясуць праз вуліцу, мяне аханіў неспакой. Трэба было б набыць 3 мяхі, але ж у нядзелю не знайшоў месца, дзе прыпаркавацца, а цягнуць тую бульбу за 200—300 метраў — далёкавата.

Думаю, што бульбяны бум неўзабаве пойдзе на спад, ды і ў будныя дні прыватнікі бульбу прадаюць свабодна на «пятачках» — каля крамаў.

Гаспадаркі, у якіх сабралі неабліга ўраджай бульбы (а такія ёсць), сёлета будзе мець на гэтай культуры добры прыбытак і кошт яе мог быць і вышэйшым, але разам з павышэннем попытам існуе і канкурэнцыя. У Баранавічы (а гэты паміж Брэстам і Мінскам самы буйны гароднінны бульбу вяззюць не толькі з суседніх раёнаў, але і абласцей).

Што датычыцца іншай гародніны, то каля прадаўцоў з чыбуляй (1000 руб./кг), морквай (700 руб.) ды калупастай (700 руб.) людзі асабіліва і не тоўпяцца. Надзіва шмат памідораў. Здавалася б, іх сезон ужо мінуў, а цана невысокая — 2000—2500 руб./кг, які і месця таму.

Усе размовы на тутэйшым узроўні, што з неўраджаем бульбы «нагадаецеся», аказаліся пустымі. Бульба ёсць, і кошт яе прымальны для пакупніка.

Можна зрабіць выснову, што цана на прывязана да зарплаты. Калі б яе рост у насельніцтва назіраўся, то і цана на рынку папаўзла б угару, хоць у крамах кошт прадуктаў усё ж падымцаецца — непрыкметна, пакрысе, але ёсць...

Апошнія два тыдні стаяла грывёнае надвор'е. Шпіталь, што каля вёскі, апенкі ды грызды палезлі на «свет божы»? Вось і пададуць з сям'ёю ў лес — за 35 км ад горада.

Прыехалі, а ў лесе цёмнавата, і давялося паўгадзіны пакачаць, каб вока магло лісца ад грыбоў адрозніць. Зайшлі ў лес і закралася трывога, што грыбоў не будзе. І гэтак пачуццё мала калі падводзіла. Калі грыбы ёсць, то яны на кожным тэаім кроку нагадаваюць пра сябе. Гэта могуць быць сыраежкі, скрыпіцы ці «воўчыя» грыбы, але калі ты іх бачыш, то ведаеш, што дзясці побач схаваліся і больш важкі грыб. А тут ціха, сумна і толькі зрэдку жывыя кабылкі трапляюцца — позы восенскай матыў. Але бывалі часіны, калі і 5 кастрычніка баравікоў можна было набраць. За тры гады паднялі з дзясціак зялёнак, кабылак ды баравік — адзіны і чарывы.

Дарэчы, кажучы, што кабылкі шоднага для здароўя — псуоцх кроў, ці што. Я ў гэты не веру — бо ведаў старых людзей, якія пражылі вельмі доўгае жыццё і тыя кабылкі для іх былі звычайнымі грыбамі — ніхто іх не адкідаваў. Гэта ж з салама. Хто толькі ні пісаў, што сала — спрэч халестэрэн, а сёння чытаеш, што сала — самы чысты і экалагічным плане прадукт і халестэрэну ў ім нуль.

Магчыма, дзясціць грыбы, які і тая бульба, урадзілі, але ў нашай мясцовасці сёлета ўдалося ўхапіць хіба што лісцічак.

Бывайце, грыбы, да вас больш я ні нагой... можа ў наступным годзе. Але калі ўбачу некага з кашом зялёнак, то хто ведае...

Сымон СВІСТУНОВІЧ. Фота аўтара.

Праехаліся

Ноччу з тэрыторыі майстэрняў ААТ у в. Хорава Пружанскага раёна нехта ўкраў два трактары МТЗ. Аператыўная група тэхніку знайшла: адзін трактар стаў пашкоджаным на аўтадарозе каля в. Борнавічы, а другі — каля в. Піняны. Трактары выкраўлі маладыя людзі, якія ўжо пабывалі ў калоніі, — жыхар в. Скороды і зваршчык ПМК з в. Наскі.

БЕЛАРУСКАЯ ІРЛАНДЫЯ

ДАРОГА НА ДУБЛІН пралягае праз Бяскараіна зялёныя палі. Машыны на пад'емецца на ўзгорак, то зноў спускаецца ў нізіну. На забалочаных лугах яшчэ пасвіцца жывёла. Надвор'е непастанна: за апошнія дзве гады тры разы імжэ дождж, пяць разоў выглядала з-за хмары сонца. Вечер не супакойваецца ні на хвіліну. І усё ж такі для большай перакананасці, што я знаходжуся ў Ірландыі, устаўляю на вушнікі з кельцімі мелодыямі...

Вёска з ірландскай назвай Дублін размясцілася сярод балот Брагінскага раёна. Гэта цяпер дабрацца сюды па асфальтавай дарозе не выклікае цяжкасцяў, а да пачатку меліярацый адзіным сродкам перамяшчэння тут былі лодкі. Нават працавалі «маршрутчыкі», якія за 20 калеек перавозілі тутэйшыя насельніцтва на лодцы праз балота ў Брагін, а гэты ні многа ні мала — 6 кіламетраў! Дарэчы, сталіца Ірландыі ў свой час таксама была засаваная на дрыгве.

Насамрэч, з зялёным востравам беларускі Дублін аб'ядноўвае значна больш, чым, напрыклад, Лагойск са Швейцарыяй. Гадоў сем таму сюды прыездзілі ірландскія карэспандэнты, здымалі фільм пра вёску і яго жыхароў. Такія цікавасці з іх боку неўзабаве паднялі. Па адной з версій аб паходжанні вёскі, калісьці тут размяшчалася рота ірландскіх наёмнікаў, якія вырашылі стварыць на чужыне кавалачак далёкай радзімы. На

ляныя чатыроххвілінныя хаты з чаротавым дахам — добры прыклад таго, як выглядалі хаты на Палессі да прыходу сюды сучаснай цывілізацыі. Але толькі вонкавы выгляд захаваў свае аўтэнтычныя рысы: унутранае ўраўне, відаць, было набліжана да сённяшняга. Цяпер гэтыя хаты размешчаны на самым узедзе ў вёску. Гаспадары іх памерлі некалькі гадоў таму, і «помнікі архітэктуры» засталіся нікому не патрэбныя. Прысцяджыныя соткі параслі травой, а ўнікальныя хаты разваліліся на вачах. Бліжэй памёрлых, відаць, не збіраюцца вяртацца ў родныя мясціны, таму было б надворна перадаць хаты ў добрыя рукі.

Не было мяжы радасці і здзіўлення ірландскіх карэспандэнтаў, якія хадзілі па вёсцы і фатаграфавалі салямяныя дахі. Яны адчувалі сябе першаадкрывальнікамі невядомага дагэтуль свету. Яны пабачылі Ірландыю такім, які ніколі не была ірландскай сталіца. Асабліва цікавае ў гэтай выклікалі штыты мясцовымі майстрамі рункікі. Дублін — вёска, якая з-за адной назвы павінна прыносіць неабліга грошы. Патэнцыйныя кліенты — турысты з Ірландыі. Але пакуль фінансы Дубліна абходзяць бокам...

У адрозненне ад сапраўднай Ірландыі, ехаць працаваць у вёску Дублін ахвотнікаў мала. Жывуць тут пераважна старыя людзі: хто ад нараджэння, а хто і з саселеных хутароў. Уладзімір Кур'ян, ветэран Вялікай Айчыннай, адзін з нямногіх мясцовых жыхароў, хто можа сёння праводзіць экскурсіі для гасцей. Памятае ён тыя часы, калі Дублін быў яшчэ адарваны ад свету балотамі. Памятае, як сям'я жыла ледзь не ў зямлянцы. Калі са вёска ўлада пачала «ганяць» сялян у калгасы, яго бацька быў першым, хто ўступіў, ад чаго сям'ю не вельмі далобліваў зямонныя вясцоўкі. Былі падпалы, выразалі скаўцу. Раённая партыйнае кіраўніцтва дапамагло знайсці грошы, каб адубавацца.

Падчас вайны Уладзімір Савельевіч знаходзіўся на фронце, а пасля яе заканчэння ледзь зноў прывёў яго на малую радзіму. Тут і застаўся да сённяшняга дня. Працаваў днём у калгасе, вечарам чытаў для неадукаваных вясцоўкі газеты ў мясцовым клубе.

У Дубліне спадар Уладзімір вядомы сваімі навывыкамі чырульніка. Нават захаваўся трафейныя нямецкія нажніцы і машына, якія ён з гонарам паказвае гасцям.

На свае жыццё ветэран скардзіцца не прычыняе. Яго і павіншуюць у патрэбны час, і на «Ваша лато» на розгрыў і сталіцу звозяць. Затое праблемы з водазабеспячэннем узнікаюць. Праводзілі рамонтныя работы, сапсавалі калонку, пачала знікаць вада ў калодзежы.

Адзінае, што заўбоды ў парадку — дублінская медыцына. Фельдшар Марыя Герасімаўна самы паважаны спецыяліст у ірландскім краі. Будзь на дварою ноч ці дзень, заўбоды можна разлічваць на хуткую дапамогу. У Дубліне дастаткова добра працуе мабільная сувязь, ёсць стацыянарная тэлефонна. Калісьці існавала капіла, але барацьба з «опіумам народа» зрабіла сваё.

Пасля таго, як у вёску завіталі ірландцы, жыхары пачалі лічыць сябе нашчадкамі кельтаў. Цяпер і самае папулярнае ў Дубліне прадукцыя Кур'яна лічыцца за межамі. Напрыклад, рукі пазт Лермантаў паходзіць ад ірландскага ваеннага Лерманта, які прывёў у вясцоўку ў Рэч Паспалітую пад вайну з Масквой, а паты перайшоў на бок праўніцтва.

Паміж Беларусію і Ірландыяй можна нярэдка прасвецці значна больш паралеляў, чым з якой іншай еўрапейскай краінай. У нас подобная гісторыя. Доўгі час мы залезалі ад больш уплывовага суседа. Нават моўная сітуацыя ў краінах амаль што калірэе адна адна. Праўда, апошнім часам у Ірландыі схіліліся ў бок роднай мовы, чаго не назіраецца пакуль што ў нас. Разам з ірландцамі ў свой час белгі за акіяна і беларусы. Наша краіна стала другой радзімай знакамітаму роду О'Руркаў. Ірландскія місіянеры прынеслі еўрапейскую культуру на нашы землі. Толькі гэты факт дадаткова, каб у Беларусі з'явіўся маленькі кавалачок далёкага вострава ў вёсцы Дублін.

Уладзімір КУР'ЯН быў першым чырульнікам на вёсцы.

9 мільярдаў долараў — на беларускую АЭС

2113 старонак, 25 кніг, зведзеных у 9 тамоў — такой атрымалася папярэдняе справаздача аб ацэнцы ўздзеяння на наваколнае асяроддзе будучай беларускай АЭС, запаваная на разгляд грамадскасці.

На мінулым тыдні грамадскія слуханні папярэдняе справаздачы прайшлі па ўсёй краіне. На рэспубліканскім узроўні яны былі арганізаваны ў Астравецкім раёне (нагадаем, менавіта Астравецкая пляцоўка была абрана прывяртэтай для будаўніцтва айчынай атамнай станцыі). Уздзел у абмеркаванні ўзялі прадстаўнікі шэрагу міністэрстваў і ведамстваў, вучоныя з Акадэміі навук Беларусі, дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, прадстаўнікі розных палітычных партыі і аб'яднанняў, расійскія і ўкраінскія спецыялісты.

Беларусь аказалася адной з нешматлікіх краін свету, якая, не валодаючы ўласнымі радовішчамі прыроднага газу, значна нарасіцца яго долю ў першасным энэргаспажыванні. З гэтага пачаў сваё выступленне на адкрыцці слуханняў намеснік міністра энэргетыкі Міхаіл Міхадзюк. Паводле яго слоў, доля прыроднага газу летас склала ў валавым спажыванні паліўна-энэргетычных рэсурсаў 62 працэнты, а ў аб'ёме кацельна-паліўнага паліва — 79 працэнтаў. Уздзелная вага прыроднага газу ў айчынай электраэнэргетычнай галіне дасягнула 95—96 працэнтаў. Усё гэта робіць істотны ўплыў на ўзровень энэргетычнай бяспекі Беларусі. Для выпраўлення сітуацыі Украіна і кіраўніком дзяржавы быў прыняты шэраг дакументаў, дзе былі вызначаны прывяртэтыя кірункі развіцця паліўна-энэргетычнага комплексу. Сярод іх — дыверсіфікацыя (у тым ліку і за кошт прыцягнення ў агульнарэспубліканскія энэргетычны баланс ядзернага паліва), максімальнае выкарыстанне мясцовых і аднаўляльных відаў паліва, укараненне сучасных энэргэтычных тэхналогій і г.д.

Міхаіл Міхадзюк паведаміў, што наўняўныя рэсурсы недастаткова, каб закрывць патрэбы нашай краіны, а частку наяўных рэсурсаў увогуле эканамічна неэфектыўна выкарыстоўваць у якасці паліва. Ён нагадаў выказванне кіраўніцтва дзяржавы на пасяджэнні Савета Бяспекі, які падкрэсліў, што развіццё атамнай энэргетыкі, разам з мадэрнізацыяй дзейнай энэргасістэмы, выкарыстаннем аднаўляльных крыніц энэргіі, скарачэннем энэргаякімаўнага ўнутранага прадукту і дыверсіфікацыі крыніц паўстання вуглевадароднай сыравіны — самы важны фактар забеспячэння энэргетычнай бяспекі краіны, рэальная магчымасць супрацьстаяць дыктату манопалістаў і мінімізаваць урон пры ўзнікненні крытычных сітуацыяў.

Паводле слоў намесніка міністра энэргетыкі, разлікі, выкананыя вучонымі беларускай Акадэміі навук, паказалі, што з пунктам АЭС сабекошт электраэнэргіі ў цэлым па энэргасістэме знізіцца прыкладна на 20 працэнтаў, пры гэтым у разлік не прымаецца па-

вышэнне цэнаў на газ. Гадавы аб'ём закупак прыроднага газу скараціцца на 4-5 млрд кубаметраў. З'явіцца магчымасць закупкі ядзернага паліва на шмат гадоў наперад.

Праект расійскага бюджэту на найбліжэйшыя тры гады прадугледжвае сродкі на фінансаванне будаўніцтва АЭС у Беларусі. Пра гэта паведаміў першы віцэ-прэзідэнт расійскага ЗАТ «Атамбудэкспарт» Аляксандр Глухавіч. Ён адзначыў, што на гэты мэтаў палануецца выдаткаваць 9 млрд долараў. Праўда, праект бюджэту пакуль не зацверджаны, хоць, на яго думку, сума наўрад ці прывяртэцы зацверджаную ў кантракце.

— Дамоўленасць аб выдаткаванні расійскага крэдыту на будаўніцтва АЭС у Беларусі дасягнута на ўзроўні прэзідэнтаў дзвюх краін,

Восень змяніла кошты на садавіну і гародніну

Цэны

З моманту нашага апошняга маніторынгу коштаў на асноўныя харчовыя тавары на сталічным Камаароўскім рынку мінула крыху больш за месяц. Цяперашні агляд засведчыў, што за гэты тэрмін цэны тут па шэрагу пазіцый змяніліся мала, хоць яны заўсёды ёсць і выключэнні, пра якія мы расказаем ніжэй.

Найперш трэба адзначыць, што ўжо другі маніторынг запар паказвае стабільнасць коштаў на мясную прадукцыю: у мінулы раз мы адзначалі ўсяго некалькі цэнавых зрухаў у параўнанні з папярэднім аглядом, гэты ж увогуле засведчыў толькі два такія змяненні. Першае датычыцца свежага сала, якое на 500 рублёў за кілаграм патаннела па ніжняй цэнавай «плянцы» і на 1 тыс. рублёў — падааражала па верхняй (4,5—13,5 тыс. рублёў па сёння). Другое «зацэпіла» мяса птушкі. Куранты больш істотна патаннелі па «нізе», чым падааражалі па «версе» — 7000—8110 рублёў за кілаграм цяпер супраць ранейшых 7880—8070. Астатнія цэны не змяніліся: філе свінніны — 19—23 тыс. рублёў, шчыя — 20—23 тыс. рублёў, кумпяк — 14—19,5 тыс. рублёў, лапчатка — 13—18 тыс. рублёў, грудзіна для смажання — 12—14 тыс. рублёў, салёнае сала (грудзіна) — 13—19,5 тыс. рублёў, цяляціна — 18—28 тыс. рублёў, ялавічына — 13—26 тыс. рублёў за кілаграм.

За мінулы месяц менш было зрухаў па цэнах і на каўбасныя вырабы, што «удзельнічаюць» у нашым маніторынгу. Так, цалкам захаваў сваю ранейшую кошт паўзанджаная каўбаса — 13 210—24 900 рублёў за кілаграм. Вараная каўбаса вышэйшага гатунку і сыравэнджаная каўбаса захавалі свае верхнія «плянкі» (адпаведна 15 900 і 38 590 рублёў) і прыкметна «дадалі» па «нізе» (11 790 супраць 10 730 і 26 800 супраць 26 600 рублёў адпаведна).

У малочных родах зрухаў па цэнах таксама менш, чым адзначалася падчас папярэдніх маніторынгаў. Малака каштуе ра-

нейшыя 940—1770 рублёў. Тварог на вагу нават патаннеў па ніжняй цэнавай «плянцы» (4,7—6,5 тыс. рублёў супраць 4,950—6500 рублёў), гэты ж прадукт з прыватных падворкаў кошт не змяніў — 10—12 тыс. рублёў. Смятана крыху патаннела па «нізе» і прыкладна на столькі ж падааражала па «версе» — параўнальна цыяперашня 3560—8780 рублёў з ранейшымі 3740—8620. На 1 тыс. рублёў па верхняй цэнавай «плянцы» падааражала смятана ад прыватнікаў — 8—10 тыс. рублёў. Масла падааражала толькі на 500 рублёў і толькі па «нізе» (11 000—16 150 рублёў), з прыватных падворкаў прадукт захаваў ранейшы кошт (16—18 тыс. рублёў).

Крыху патаннелі па «нізе» яйкі ад птушкарфабрык. Раней каштавалі 2580 рублёў за дзясятка, цяпер — 2290 («верх» захаваўся — 4100 рублёў). Не змянілася за момант апошняга маніторынгу і цэна на мёд — тыя ж 35—40 тыс. рублёў за кілаграм. Бульбяны алею стала менш каштаваць па ніжняй цэнавай «плянцы» (2900—7100 супраць ранейшых 3020—7100 рублёў).

Не абшлі змяненні і іншыя бакалейныя тавары, хоць, па праўдзе, яны не такія істотныя. Кілаграм рысу можна цяпер купіць на Камаароўцы за 2670—8470 рублёў, а раней — за 2800—8470. Грэцкія крупы каштуюць сёння 1870—2490 супраць ранейшых 1870—2440 рублёў. Прыкладна такія ж невялікія змяненні адбыліся і з коштамі на проса (1400—2320), манку (1930—2320), гарох (1,5—2,5 тыс. рублёў), макаронныя вырабы (1940—12 000), муку вышэйшага гатунку (1300—2070 рублёў).

У рыбных родах найбольш прыкметнае павялічэнне цэны адбылося на зывого карпа. Калі «верх» ён захаваў (6650 рублёў), дык па «нізе» «падскочыў» з 3820 да 4800 рублёў за кілаграм. Далей «адзначыліся» па «версе» скумбрыя і мінтэй. Першая раней каштавала 8,5—16,6 тыс. рублёў, цяпер — 8,5—

17,9 тыс. рублёў. Мінтэй з месяца таму «шоў» па 8,6—8,8 тыс. рублёў, сёння яго прапануюць па 8,3—9,3 тыс. рублёў за кілаграм. Па патанненні, напэўна, лідар — салёны селядзец. «Верх» ён захаваў (8,3 тыс. рублёў), а па «нізе» «скінуў» з 5830 да цяперашніх 5240 рублёў.

Па абедзюм пазіцыях патаннелі свежыя грыбы — шампінёны. З месяца таму за кілаграм прасілі 8,5—9,6 тыс. рублёў, цяпер — 8—9 тыс. рублёў. А пачка мянзэу (200—250 грамаў) практычна не змяніў кошту — 900—1720 рублёў.

Найбольшая колькасць змяненняў сярэд цэнтаўка — на радах, дзе прадаецца вітамінная прадукцыя. Штосці патаннела, нешта падааражала. І даволі рэдка, калі за мінулы месяц цэна ўвогуле не змянілася. Бульба цяпер прадаецца тут па 830—1500 рублёў (ранейшая цэна была 890—1500), морква — па 960—2000 (940—2000), буракі — па 760—1600 (760—1500), цыбуля — па 1,1—1,8 тыс. рублёў (1130—1650 рублёў). Істотна «скінуў» па «нізе» часнок — да 6—10 тыс. рублёў супраць ранейшых 8—10 тыс. рублёў. Затое па тым жа «нізе» на 1 тыс. рублёў падааражала зялёная цыбуля — да 8—12 тыс. рублёў. Баклажаны на 500 рублёў падааражалі па «версе» — да 2,5—4 тыс. рублёў. Салодкі перац прыкметна «скінуў» па «нізе», аднак яшчэ больш «дабавіў» па «версе». Параўнальна папярэдняю цэну ў 2,5—3,5 тыс. рублёў за сённяшняй, што складае 1,7—8,5 тыс. рублёў. Прадакцыйна падааражалі свежыя агуркі (з 1—2,5 тыс. рублёў да 3,5—5,5 тыс. рублёў) і памідоры (з 1,6—3,5 тыс. рублёў да 1,8—4,5 тыс. рублёў). Радэска паклў прадаецца па ранейшым кошыце — 4—8 тыс. рублёў.

Не засталася без змяненняў і практычна ніводная пазіцыя па садавіне, прыватна менавіта тут адзначаюцца найбольшыя зрухі па цэнах. Напрыклад, мандарыны «падскочылі» з 3,5—4,9 тыс. рублёў да 5,1—7,5 тыс. рублёў, персікі — з 4,5—5,4 тыс. рублёў да 5,5—6 тыс. рублёў за кілаграм. Затое апельсіны патан-

нелі за мінулы перыяд з 4,5—5 тыс. рублёў да 3,2—5 тыс. рублёў. Лімоны па «нізе» практычна не змяніліся (з 4,9 тыс. рублёў да сённяшніх 5 тыс. рублёў), затое па «версе» падааражалі больш прыкметна — з 6420 да 7020 рублёў. Яблыкі сёння прадаюцца на рынку па 1,8—8,5 тыс. рублёў (было 2—7 тыс. рублёў), грушы — па 2,5—8,5 тыс. рублёў (2,5—7,1 тыс. рублёў), імпартны вінаград — па 2,5—7 тыс. рублёў (3—6 тыс. рублёў). Крышачку падааражалі па «версе» ківі — з 600—800 рублёў да 600—900 рублёў за штук. Гэтак жа як і нектарыяныя — з 4,5—5,7 тыс. рублёў за кілаграм да сённяшніх 4,5—6 тыс. рублёў. Толькі грэйпфруты захаваў свой ранейшы кошт — 4,5—6 тыс. рублёў.

А што з сухафруктамі? За «справядлівы» перыяд разныя патаннелі па «нізе» на 1 тыс. рублёў, затое падааражалі адразу на 4 тыс. рублёў па «версе» і цяпер прадаюцца на Камаароўцы за 7—20 тыс. рублёў за кілаграм. Курага «скінула» па «нізе» 500 рублёў (6,5—19 тыс. рублёў), інжыр «дабавіў» 2 тыс. рублёў па «версе» (20—26 тыс. рублёў). Чарнасліў захавалі ранейшы кошт (10—19 тыс. рублёў), а фінікі крышачку патаннелі па ніжняй цэнавай «плянцы» — да 5,5—14 тыс. рублёў за кілаграм. Калі гаварыць пра арэхі, тут лідар патаннення — грэцкія ачышчаныя. Сёння яны каштуюць 20—30 тыс. рублёў супраць ранейшых 21—33 тыс. рублёў. На 3 тыс. рублёў больш па «версе» стаў каштаваць і фундук (14—35 тыс. рублёў). А цэна на арахіс змянілася і ў адзін, і ў другі бок: з папярэдніх 5970—12 500 да цяперашніх 6,5—8,5 тыс. рублёў (ніжэй ка «версе», як бачна, склапа 4 тыс. рублёў).

Кошт адной ружы не змяніўся — ад 2 да 10 тыс. рублёў за кветку. Калі ў мінулы раз цэна на гваздыкі пачыналася з 3 тыс. рублёў, сёння купіць гэтыя кветкі можна па 1,5—3 тыс. рублёў.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

УЗРОСТ — НЕ ПЕРАШКОДА ДЛЯ КАР'ЕРЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Будаўнікі, юрысты, «топы»

«Развітанне» адбываецца далёка не заўсёды. Тая ж стабільнасць сведчыць, што пасля дасягнення пенсійнага ўзросту многія застаюцца працаваць і часта — менавіта ў «свайх» арганізацыях. Прычым першанаспер гэта датычыцца жанчын. Але колькасць прыкладу, калі адбываецца «тэрміновыя провады» на заслужаны адпачынак, нічым не меншая. І тады пры наўнасці сілаў і жадання застаецца толькі адно — шукаць новыя варыянты.

Існуе распаўсюджаная думка, што перад асобамі ў пенсійным узросце адзначана «зачыняюцца» дзверы ў недзяржаўны сектар эканомікі. Гэта не зусім так. Прапановы ад прыватных фірмаў і кампаній якраз ёсць, прыватна, як правіла, на па-сапраўднаму прыстойную зарплату ў «ланцужку» 1000-1500-2000 «умоўных адзінак». Аднак пералік такіх прапановаў усё ж невялікі.

Часам бываюць сітуацыі, калі для наймальнікаў важна не пашпартныя звесткі, а практыка, — жажа спецыяліст па падборы персаналу кансалтынгавай кампаніі «Квадрат» Мая ЧУРЫЛАВА. Праўда, як правіла, падобныя заяўкі ідуць усяго па трых пазіцыях — будаўнічы спецыяліст, топ-кіроўнік і юрыст. Аднак таа практыка і адсутнасць перапы-

не хапае і моладзі, — значае Марына Шахловіч. — Аднак малакоў у Мінску і буйных гарадах іншы. У базе звестак сталіцы цяпер налічваецца амаль 14 тыс. свабодных працоўных месцаў, прывым заўпняць іх частку без дапамогі пенсіянераў — практычна нуляна.

Нялішне ведаць: асобу ў пенсійным узросце ў якасці беспрацоўнага не зарэгіструюць. Адпаведна, такіх грамадзян не накіруюць на прафесійнае навучанне ці перанавучанне, яны не могуць разлічвацца на дзяржаўныя выплаты для арганізацыі свайго бізнесу. Але ніхто не можа забараніць пенсіянеру завяцца ў раённую службу занятасці і пазнаёміцца (прывым бясплатна) з банкам інфармацыі аб свабодных месцах. І, апроч усяго, пенсіянер мае поўнае права звярнуцца па дапамогу ў працаўладкаванні — у такім разе пошукм вакансій для яго зоймуцца спецыялісты той жа службы занятасці насельніцтва.

— У рэшце рэшт, пенсіянер мае магчымасць звярнуцца з просьбай аб накіраванні на грамадскія работы, — працягвае Марына Шахловіч. — Вядома, гэта не пастаяннае месца, але грамадскія работы, асабліва сельгаспрадпрыемствах, доволі запатрабаваныя. Бо такім чынам можна заробіць па ніколі не лішніх 15—20 тыс. рублёў ў дзень. Аднак ці не галоўнае — можна атрымаць «натуралітату» — бульбу, капусту ці буркакі на зimu.

Фота Аляксандра КІШЧУЦКА

каў у працы вырашалыяныя не заўсёды. Скажам, амаль не адзначаюцца выпадкі, калі фірмы ці кампаніі шукаюць сярэд пенсіянераў бухгалтараў або кіраўнікоў сярэдняга зв'язу.

Звяртайцеся. Вам пашукаюць

Працяг працоўнай дзейнасці з высокімі заробкамі і да таго ж «па асноўнай спецыяльнасці» — варыянт ці не ідэальны. Але, хутчэй, ён з'яўляецца выключэннем. Да таго ж прапачаецца тэндэнцыя: пошукі «звыклых» працаў ідуць толькі на працягу першых годў пасля выхаду на пенсію. Далей нейкіх прыхыляцтваў ужо няма.

— Ёсць шмат прыкладаў, калі наймальнікі цалкам свядома звяртаюць увагу на пенсіянераў, і ў тым ліку пры падборы спецыялістаў на такія нібыта «запілішныя» на рынку працы вакансіі, як бухгалтар ці эканаміст, — распавядае намеснік начальніка аддзела арганізацыі працы па садзеінічных занятасці Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Марына ШАХЛОВІЧ.

Аднак тут існуе пэўная спецыфіка. У пераважнай частцы «наборам» асобу пенсіянераў узросту займаюцца дробныя фірмы, якім не заўсёды патрэбны чалавек на поўны дзень або тыдзень. А адсюль і невысокая прапанова па заробках, амаль стандартныя лічыбы ў сталіцы сёння складаюць 350—400 тыс. рублёў у месяц. Прычым зразумела: моладзь такія грошы проста не разглядае ўсур'ёз.

Другі вялікі блок прапановаў — некаваліфікаваныя работы. Наймальнікі звяртаюцца да паслуг пенсіянераў, калі трэба «закрыць» вакансіі вахцёра, дзяжурнага, гардэробчыка, прыёмшчыка заказаў, тэхнічнага работніка ў навучальнай установе. Заробкі ў такім выпадку зноў жа невысокія — у межах 300—500 тыс. рублёў. Але цікаваецца да падобных прапановаў з боку асобаў у пенсійным узросце немаля. І асабліва восенню-зімой — калі заканчваецца традыцыйна дачныя клопаты і набіраюць «вагу» камунальныя паслугі.

— Сітуацыя ва ўсіх рэгіёнах розная, ёсць раёны, дзе вакансіі, у тым ліку «непрэстыжных», рэальна.

Сяргей ГРЫБ.

Наўдагон

МАЛАКО ВЫРАТАВАЛІ ІНСПЕКТАРЫ ДАІ

Аб гэтым кур'ёзным здарэнні днёмі «Звязда» расказала сваім чытачам. У самым центры Гомеля — на плошчы Леніна, сярэд белага дна інспектары дарожна-патрульнай службы ДАІ прыпынілі 48-гадовага вадзіцеля, які кіраваў аўтамабілем ГАЗ 33-09 у стане алкагольнага ап'янення. Медыцынскі агляд пацвердзіў, што ў яго крыві і прамаіне алкаголю. Малако, якое знаходзілася ў машыне, хутка сапсавалася б, калі б машыну адганалі на стаянку для далейшых разбораў. П'янага кіроўцу інспектары ДПС пасадзілі побач на сядзенне для пасажыраў, бо ў яго былі дакументы на прадукт і ён яшчэ пам'ятаў, куды трэба ехаць, і самі пачалі тэрміновую дастаўку прадукту ў крамы Гомеля, дзе вельмі здзіўляліся, калі малако ім прывозіць міліцыянер.

У прэс-службе ДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама расказалі, што аперацыю па выратаванні малака, якое, як і машына, належыць сельскагаспадарчаму камітэту «Ляскавічы» Петрыкаўскага раёна, паспяхова правялі інспектары ДАІ Леанід Беларус і Уладзімір Саўчанка. А кіроўцу з 30-гадовым стажам чакае суд. Хутчэй за ўсё, яго не толькі пазбавяць праваў, але і накладуць штраф за кіраванне аўтамашынай у нецярпым стане.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Кватэрнае пытанне

І ў будныя дні не пазней за 19

Наша суседка на лесвічнай пляцоўцы пераехала жыць да сына, гэту кватэру яны прадалі і цяпер нам спакою няма ні днём, ні ноччу. Новы жылец робіць рамонт з перапланіроўкай, будаўнікі працуюць з ранку да позняга вечара. У тым ліку і ў выхадныя. Ці ёсць у іх такое права?

В. РАЦЬКО, г. Мінск. Згодна з правіламі, зацверджанымі загадам Мінжылкамгаса ад 7 снежня 1999 г. № 177, жылля памішканні не могуць выкарыстоўвацца не па прызначэнні, а таксама на шкоду правам і свабодам іншых грамадзян. Грамадзяне не павінны ажыццяўляць дзеянні, якія прыводзяць да пашкоджання жылля і дапаможных памішканняў жыллага дома або ствараюць павышаны шум ці вібрацыю, чым парушаюць нармальныя ўмовы пражывання грамадзян у іншых жыллях памішканнях. З 23.00 да 7.00 у жыллях памішкання павінна быць ціха. Карыстанне тэлевізарамі, ра-

дыёпрыёмнікамі, магнітафонамі і іншымі гучнымі прыборамі дапускаецца толькі пры ўмове змяншэння гучнасці да ступені, якая не парушае пакою жылую жыллага дома.

Санітарнымі правіламі і нормама 2.1.2.12-11-2006 «Гігіенныя патрабаванні да ўстаноўлення, абсталявання і ўтрымання жыллях дамоў» таксама прадугледжана (пункт 73), што наймальнікі жылля памішкання абавязаны ўтрымліваць памішканні ў задавальняючым санітарна-гігіенным стане і не дапускаць неспрыяльнага ўплыву шуму, іншых шкодных фактараў на ўмовы пражывання ў суседніх кватэрах.

Што датычыцца пераабсталявання і перапланіроўкі кватэр, то парадак іх правядзення рэгламентаваны спецыяльным Палажэннем, зацверджаным пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 2006 г. № 1805. У жыллях памішкання павінна быць ціха. Карыстанне тэлевізарамі, ра-

ажыццяўляць у выхадныя і святоточныя дні работы, якія ствараюць шум ці вібрацыю;

пачынаць работы, якія ствараюць шум ці вібрацыю, раней за 9 гадзін і заканчваць іх пазней за 19 гадзін у працоўныя дні; прымяняць пры правядзенні работ абсталяванне і інструменты, ад працы якіх узровень шуму і вібрацыі перавышае вызначаныя санітарныя нормы;

згарушчыць і забруджваць будаўнічы матэрыялы і іх адходы эвакуацыйныя шляхі, іншыя дапаможныя памішканні жыллага дома. Парушэнне Правілаў карыстання жыллямі памішканнямі, ўтрымання жылля і дапаможных памішканняў жыллага дома, самаупраўлення ў рэалізацыі сваіх інтарэсаў і ўшчамленне законных правоў і інтарэсаў іншых грамадзян і іградунацыі цягне адміністрацыйную, кримінальную ці іншую адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Віктар САВІЦКІ.

Тытунёвы дым, небяспечнае полымя

У Магілёўскай вобласці 70 чалавек сёлета сталі ахвярамі бязгледзай звячкі курцы ў ложку, ды яшчэ ў нецярпым стане. За 5 месцаў у рэгіёне адбыліся 973 пажары, і амаль палова выпадкаў — ад неасцярожнага абыходжання з агнём. Увечары ў Магілёве на вуліцы Шчорса згарэў жылы дом. Работнікі МНС выратавалі гаспадыню, якая была шпіталізаваная з атручэннем прадуктамі гарэння. А вось яе 55-гадовага сына выратаваць не ўдалося. Папярэдняя прычына пажару — неасцярожнасць пры курэнні.

Закладчыкам уласнай беспкалатнасці стаў жыхар Бабруйска, які ўдзель у двары ўласнага дома пільваў дровы. Калі ў бензапіле скончылася паліва, мужчына стаў зраўняць яе, але пры гэтым забурсы пра бліскучы і працягваў курцы. У выніку на ім загарэліся штаны, і пацярпелы з апякамі 1-3 ступені на 40% цэла быў шпіталізаваны.

Задумайцеся, ці варта падстаўляць себе і іншых людзей пад небяспеку. Прытрымлівайцеся правілаў пажарнай бліскучы. Кінце шкодную звячку курцы ў ложку. Маленькая цыгарэта наносіць вялікі зруч у вашаму здароўю, ды яшчэ лёгка можа пазбавіць не толькі даху над галавой, але і жыцця.

Юрый МЯТЛІЦКІ, прэс-сакратар Магілёўскага абласнога УМНС.

Камсамольскае возера зноў запоўняць да 1 мая

АБМЯЛЕЛАЕ Камсамольскае возера ў АМінску зноў запоўняць да 1 мая 2010 года. Пра гэта паведаміў намеснік генеральнага дырэктара ГВА «Камунальнае гаспадарка Мінгарвыканкама» Вадзім Дзівакоў.

Цяпер узровень адзінага ў сталіцы штучнага вадаёма часова паніжаны да 70 см. Вада пайшла ўніз па Свейслачы. За зіму ў такіх працтычна бязводных умовах спецыялістам УП «Мінскаводканал» трэба будзе ачысціць прыбярэжную і мелкаводную зоны вадасховішча ад ілу і смецця. А набярэжную апрацуюць у новенькі граніт. «У краўцыку шандорныя загароды (спецыяльныя затворы на паводкавым вадаскідзе) паддмуць, і вада зноў запоўніць возера», — сказаў сурмазоўца. Мінімальная глыбіня ля берага будзе не менш за 1,5 м — пры такой глыбіні вадаём не зарасце.

Цяпер работы ідуць поўным ходам: пабудавана ў граніце левабярэжная набярэжная працягласцю каля 500 м, правабярэжная — на 800 м. А зімой спецыялісты павінны зрабіць прама ў возеры фантан, струмяні якога будуць біць на вышыню да 20 м.

Аксана ШЫКУЦЬ, БЕЛТА.

Крымлінал, здарэнні

МАЦІ І СЫН РАЗАМ ЗАГІНУЛІ Ў АГНІ

81-гадова жыхарка маленькай вёсачкі Спасака Полацкага раёна і яе 56-гадовы сын загінулі пры пажары ў іх доме.

Як паведамілі «Звяздзе» ў Віцебскім абласным упраўленні па надзвычайных сітуацыях, паліўшыца ўбачыў раніцай старшыню сельскага Савета, калі праехаў яе міма. У вёсцы ўсяго ёсць дамоў і трохі болей за дзесяць жыхароў. У выніку пажару агнём былі знішчаныя рублены дом плошчай 72 квадратныя метры, лазня, гаспадарчая забудова. Мяркуюцца, што прычына пажару — неасцярожна пры курэнні загінула ж мужчыны. Дарчы, суседзі і тымі, хто ведаў загінулых, яны характарызаваліся як аматары спіртных напояў.

А ў Шаркаўшчынскім раёне пры пажары дома таксама загінуў гаспадар — 62-гадовы пенсіянер. Вызначылі, што і ён курчы ў нецярпым стане.

ЖАНЧЫНА-КІРОўЦА ЗАГІНУЛА, ПАСАЖЫРКІ ПАРАНЕНЫЯ

Трагедыя скончылася паездка трох маладых жанчын на аўтамабілі.

Як паведамілі «Звяздзе» ў Віцебскім абласным упраўленні па надзвычайных сітуацыях, днём на аўтадарозе ў вёсцы Новая Палата Полацкага раёна 28-гадовая кіроўца «Опель» не справілася з кіраваннем, у выніку чаго аўтамабіль ужо квоцее, узорзалася ў дрэва. Жанчына, якая пражывала ў вёсцы Бабавічы Полацкага раёна, памерла на месцы аварыі.

Пасажырка аўта — 24-гадовая ўпадальніца аўтамабіля, аднаўсёўскага загінула, атрымала пералом нагі. Таксама траўму нагі атрымала яшчэ адна пасажырка — 25-гадовая жыхарка Полацка. Іх шпіталізавалі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ХАЦЕЎ ЗГУЛЯЦЬ У НАРДЫ?

І Украў гульні з такой назвай коштам у 180 тыс. рублёў у краме па вуліцы Набярэжнай імя Францыска Скарыны ў Брэсце. Злодзея затрымалі, ім быў 21-гадовы братаўчанін, які ўжо мае судзімасць.

ЗБАРАЎ ГРОШЫ Ў ІНВАЛІДА

Непадалёк ад кавярні «Грыль» на вуліцы Савецкай у Брэсце інвалід другой групы паклаў кашалёк на столік і не заўважыў, як грошы зніклі. 200 000 рублёў выцігнуў з кашалёка раней судзімы злодзея. Але быў затрыманы.

Яна СВЕТАВА.

НАЕХАЎ НА ВОЗ

Беспрацоўны з Мінска імчаў на аўтамашыне «Фальксваген-Транспарцёр» і калія в. Вайцешын Бярозаўскага раёна не размінуўся з жыхаром в. Пляскі, які ехаў на возе ў тым жа напрамку. 56-гадовы мужчына загінуў на месцы. Вадзіцеля затрымалі.

ПАВАЛІЛАСЯ ДРЭВА

Вечарам у г/п Антональ Драгічынскага раёна трагічна загінуў адзін з жыхароў. На чалавека ў двары яго дома павалілася дрэва і смяротна траўмавала.

ХТО ГАСПАДАР?

Скандал

ДЛЯ ПАСПЯХОВАГА МАЦЯРЫНСТВА ВАЖНЫЯ ПАВОДЗІНЫ Ё ПАПЛЕТКАВЫМ УЗРОСЦЕ

НАПЯРАДНІ Дня Маці галоўны акшэр-гінеколаг паведамляе пра тое, што хутка ў Беларусі будуць укаранены медыкаментозныя абарты.

— Дагэтуль усе віды перарывання цяжарнасці ў нас былі толькі хірургічныя. — патлумачыў днёмі ў прэс-цэнтры газеты «Камсамоўская праўда» ў Беларусі галоўны акшэр-гінеколаг Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь **Аляксандр БАРСУКОУ**. — А такія маюць даволі высокую рызыку пашкодзіць органы, якія адказваюць за нараджэнне дзяцей. Медыкаментозныя метады, даволі папулярныя ў іншых краінах, выклікаюць перарыванне цяжарнасці больш мякка, без выкарыстання медыцынскіх інструментаў. Цяпер гэтыя прэпараты праходзяць рэгістрацыю ў нашай краіне, як толькі якія будуць зарэгістраваны, мы правядзем семінары для акушэраў-гінеколагаў, бо працэдурę гэтую будуць праводзіць толькі сертыфікаваныя ўрачы ў медустановах.

Як гэта ні сумна і ні абсурдна, але тэма перарывання цяжарнасці і кантрацэпцыі мае прамыя адносіны да мацярнсва. Бо прычымна абсалютнай большасці выпадкаў, калі мацярнсва не магчымае, ачыска дасягаюць, альбо абцяжаранне значнымі ускладненнямі, з'яўляецца праз нешчаслівы вопыт сексуальнага дэбюту і першай непажаданай цяжарнасці.

Задача бацькоў і педагогаў — выхаваць дзяцей так, каб праблема перарывання цяжарнасці альбо лячэння інфекцыі не паўстала ўвогуле. Задача медыкаў — зменшыць наступствы, калі гэтага пазбегнуць не ўдалося.

Урачы лічаць, што здароўе падлеткаў неабходна надаваць асабліва ўвагу. З гэтай мэтай і на ідзе работа над сумеснай Шведска-Райска-Беларускай праграмай па захаванні сексуальна-рэпрадуктыўна-

га здароўя зусім маладых людзей. Праграма прадугледжвае выданне спецыяльнай літаратуры, супрацоўніцтва з Міністэрствам адукацыі і павелічэнне колькасці Цэнтраў дабрачынчых адносінаў да падлеткаў. Такіх цэнтраў у нас створана ўжо 17. Там любяць школьнік старэйшых класаў можа атрымаць адказы на ўсе пытанні, якія яго цікавяць, кансультацыю і парады, а таксама практычную дапамогу.

— Бывае, што мы ім і кантрацэптывы даём, — кажаў Аляксандр Барсукі, — і для тых падлеткаў, якія па нейкіх прычынах не могуць атрымаць падтрымку тым, што ім хвалюе, такія Цэнтры — адзіная магчымасць атрымаць кваліфікаваную кансультацыю, псіхалагічную падтрымку і медыцынскую дапамогу.

Медыкаментознае перарыванне цяжарнасці будзе магчымым толькі пры невялікім тэрміне (да 6 тыдняў), і, хутчэй за ўсё, — платным. Але для падлеткаў галоўныя жаночы доктар краіны прапануе зрабіць яго бясплатным.

Аднак праблема дэмаграфічнай бяспекі, разумеючы, што спосаб абарту не вырашаць. У нашай краіне, між тым, на гэта накіраваны шэраг самых розных праграм, якія маюць самы вышэйшы статус. На сёння ўжо закончаныя рэканструкцыі ўсіх рэадзіяў Беларусі, хутка будуць уведзены ў эксплуатацыю яшчэ адзін корпус цэнтры «Маці і дзіця», дзе будзе найчаснейшае абсталяванне. Па-іншаму медыкі апошнім часам сталі адносіцца да лячэння ў жанчын пухлікі: цяпер стараюцца пры іх выдаленні захарваць усе жаночыя функцыі арганізма. З лістапада мінулага года ў краіне працуе праграма па гендарнай роўнасці, якая накіравана на разуменне ў грамадстве асаблівасцяў жаночага арганізма, адказнае стаўленне да мацярнсва і бацькоўства, развіццё партнёрскіх

родаў, высокатэхналагічных спосабаў лячэння бесплоднасці і г.д.

— Увогуле, нягледзячы на крызіс, ніводная праграма, закліканая да вырашэння дэмаграфічнай праблемы, не была згорнутая, — паведаміла на прэс-канферэнцыі **намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народнасельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Таццяна ШЭМЯТАВЕЦ**. — Праўда, дапамогу на дзяцей да 3 гадоў планавалася сёлет папавлічыць да 100 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму (пакуль гэта дапамога складае 80 працэнтаў БТМ), і пакуль гэта не зроблена, але мы ўвесь час выступаем за паліпашэнне матэрыяльнага складніку ў пытанні нараджэння дзяцей. Так, апошнім часам павялічылася выплата мацраям пры нараджэнні другога дзіцяці.

Увогуле, Таццяна Шэметавец падкрэсліла, што апошнім часам дзяржавай вядзецца актыўная работа па распрацоўцы праграм падтрымкі сям'яў з двума дзецьмі. Што датычыцца сям'яў з трыма дзецьмі і больш, то тут ужо зроблена німама, а галоўнае — створаны ўмовы для вырашэння жыллёвага пытання.

На пытанне журналістаў, ці разглядаецца ў Беларусі рысыікі прыклад «мацярнскага капіталу», Таццяна Васільеўна адказала адмоўна: — Канкрэтна мы гэты варыянт пакуль не разглядаем, трэба спачатку паглядзець, што з «мацярнскага капіталу» атрымаецца ў суседзях.

У Беларусі па-ранейшаму назіраецца рост павелічэння нараджэння дзяцей, праўда, тэмпы гэтага росту знізіліся. У бок больш сталага пасунуліся ў Міністэрства ўзрост жанчын, якія вырашаюцца нарадзіць дзіця. Сёння сярэдні ўзрост для гэтага — 27 гадоў, а для нараджэння першыня — 24 гады. Аднак усё

часцей на першае дзіця вырашаюцца і жанчыны пасля 40-гадоў.

— З дапамогай нашага Цэнтра нядаўна нарадзіла першае дзіця 53-гадовай жанчына, — расказала дырэктар «Цэнтра рэпрадуктыўнай медыцыны» **Святлана ЖУКОўСКАЯ**. — 46-гадовы ўзрост для нараджэння дзіцяці — для нас увогуле рэз звычайна, і зусім свежы выпадак, калі шчасліва нарадзіла трайно 48-гадовай жанчына. Тут галоўнае — не ўзрост, а здароўе.

15—20 працэнтаў шлюбных пар у нашай краіне лічацца бясплоднымі. Сёння змяніўся алгарытм вырашэння такіх сям'яў іх праблемы. Ужо пасля года жыцця разам, калі жаданая цяжарнасць не наступіла, сямейная пара павіна звяртацца да спецыялістаў у Цэнтры планавання сям'і (а не да ўчастковых урачоў!). На мэтаанакіраванае лячэнне даецца яшчэ год-два. Калі і пасля гэтага ў сям'і не з'яўляецца дзіця, трэба звяртацца па штучнае апладненне. Дарчы, практыка паказвае, што бесплоднымі ўсё часцей аказваюцца не жанчыны, а мужчыны. Сядзячы, маларухомы лад жыцця, інфекцыйныя хваробы і іншыя фактары прыводзяць часам да вельмі складаных і цяжкіх выпадкаў. Дарчы, гэта сусветная тэндэнцыя.

Яшчэ адна рыска нашага часу — павелічэнне хрынічных захворванняў у моладзі. Гэта ўжо звязана, лічыць спецыялісты, з пагоняй за вышэйшай адукацыяй.

— Мы заўважылі, што ў старэйшых класах рэзка зніжаецца колькасць вострых хвороб, — расказваў Аляксандр Барсукі, — Гэта звязана з тым, што нашы дзеці перастаюць звяртацца па медыцынскую дапамогу і пераносіць вострыя хваробы на нагах. Так узнікаюць хваробы хрынічнай. Якія таксама ў наступным могуць паўплываць на здароўе будучых дзяцей і іх дзяцей.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

З нагоды Адмена гандлёвых надбавак — крок наперад

Меркаваннямі наконт пастановы Міністэрства эканомікі № 141, якая адмяняе абмежаванне гандлёвых надбавак практычна на ўсе віды тавараў (за выключэннем 50 пазіцый), падзяліліся прадстаўнікі дзяржаўнага ў бізнэсе на прэс-канферэнцыі ў Белпрэсцэнтры.

— Гэта крок наперад, — лічыць **Віктар МАРГЕЛАУ**, старшыня СЮА «Рэспубліканская канфедэрацыя прадпрыемстваў». — Я думаю, мы яшчэ прыйдзем да асэнсавання, што 50 пазіцый — гэта шмат, а мяркую, агуркі з памідораў не трэба было ўключыць у гэты спіс, але давайце спачатку замацуем ся на гэтых пазіцыях. Безумоўна, усплёск і пераарыентацыя цэнаў на спажывецкім рынку будзе. Недзе, напэўна, нават і ў бок паніжэння, але часцей — на павышэнне. Людзі павіны адчуць самі, якая цэна ўплывае на іх поведку. Не перахвалюючы, я думаю, глабальных узрушэнняў не будзе ад гэтага, але мы будзем ужо ў прышчыпова новай краіне, дзе кошт тавараў будзе вызначана рынкавым попытам, і гэта влікае карысць для ўсіх.

Намеснік міністра гандлю Вячаслаў ДРАГУН лічыць, што «ўсплёску цэнаў не павіна быць» і што «цэнасная палітыка — гэта першы за ўсё канкурэнтная палітыка».

— Кантроль за цэнамі будзе захоўвацца, і калі нехта будзе згаворвацца, то ў нас ёсць антэманопольны орган у выглядзе Мініканоміі, яны маюць зўняўна паўнамоцтва, і я мяркую, цэны пастаўяць на месца, — лічыць Вячаслаў Леанідчы.

А дырэктар Дэпартаменту па прадпрыемствах Міністэрства эканомікі **Аляксандр ЛІХАЧЭУСКІ** выказаў меркаванне, што «не спрабуючы, не падводзячы наш бізнэс да рынкавых механізмаў, вядома ж, мы далей не прасунемся».

Нагадаем, што пастанова Мініканоміі № 141 яшчэ не апублікаваная, але я паведамляла БЕЛТА са спасылкай на дырэктара дэпартаменту цэнаснай палітыкі Мініканоміі **Ігара Фаміна**, яна павіна скасаваць абмежаванні на гандлёвыя надбаўкі па ўсім відах прадукцыі (акрамя 50 сацыяльнаважных), скасуючы 30-працэнтнае абмежаванне для імпартёраў, а таксама дазволіць дзяліць аптывую сідку ад вытворцы на неабмежаваную колькасць збэнаў.

Павел БЕРАСНЕЎ.

40 гадоў жыцця ў спорце

У Мінску адкрылася выстава знакамітага беларускага спартыўнага фотакарэспандэнта **Мікалая Шастака**. **Мікалай Іванавіч** — член асацыяцыі спартыўнай прэсы і ветэран спартыўнай журналістыкі. За сорак гадоў творчых здымак спорту было знята больш за дваццаць тысяч фоталёнак, многія фатаграфіі падарылі спартсменам усяго свету. На выставе ўдзельнічае каля прыкладзе работ аўтара, якія можна будзе паглядзець да канца месяца ў Музеі Алімпійскага гонару. **Марына БЕГУНKOBA.** Фота аўтара.

У Мінску «ВАРАЦЬ» КІНО

Беларускі форум альтэрнатыўнага малабюджэтнага відэа «КінаВарка», ініцыятарам і арганізатарам якога стала тэлекампанія «Карамоўскі», адбываецца сёлет упершыню. Пачатак яго быў несур'ёзным, нават анекдатычным — на пачатку чэрвеня рэжысёры **Іван Пінігін** і **Уладзімір Максімаў** паспрабавалі, ці можна ў нашай краіне увогуле арганізаваць падобны фест. Той, хто праіграе, абавязваецца выканаць песню гурта «Кіно» ў публічным месцы. Праз тыдзень Максімаў абвясціў пачатак прыёму работ. І што выдумае — ахвотныя пайшлі!

3 58 дасланых на «КінаВарку» заявак для экранізацыі была адабрана арыгінальнасць і небанальнасць сцэнарыя. «Мы запыталі людзей на гутарку, і пасля гэтага часам даводзілася адмаўляць у здымках, — расказвае Уладзімір Максімаў. — Скажам, ёсць арыгінальная ідэя, але чалавек абсалютна не ўяўляе сабе здымачны працэс. Можна было зняць фільм, але гэта была б ужо наша работа, а хацелася захаваць аўтарства — не браць на сябе рэжысуру, а падтрымліваць толькі тэхнічна». Таксама адсвейваліся занадта маштабныя ідэі — было вырашана дапускаць да ўдзелу ў форуме фільмы працягласцю не больш як 10 хвілін, а адзін з з'яўнікаў, напрыклад, прыслаў сцэнарый гістарычнай баталіі на 50 аркушах. Зрэшты, для некаторых гатовых работ кампанія «Карамоўскі» зрабіла выключэнне — так, фільм **Ігара Асмалоўскага** «Правільныя» доўжыцца каля паўгадзіны, але прадэсіяналы палічылі яе выдатнай і вырашылі паказаць па-за конкурсам.

Фільмы іншых удзельнікаў цяпер знаходзяцца ў розных стадыях га-туйнасці. Трагедыя **Марыі Кошаль** «Страказя» дакладна гатовая і ўжо нават была паказаная на фестывалі мастацтваў «Дах», а кароткаметражка **Юліі Дублеўскай** «Адным цудоўным ранкам», у якой адзінай былі задзейнічаны прафесійныя акцёры, — у стадыі мантажу. Да форуму далучыліся нават беларускія зоркі — саліст гурта «J.Морс» **Уладзімір Пугач** паказа фільм «Адлегласць: падарожжа па Беларусі», фрагменты з якога глядачы ўжо бачылі ў кліпе «Адлегласць». Уключыцца ў барацьбу за прызы могуць і іншыя ахвотныя — гатовыя работы прымаюцца да 1 лістапада гэтага года. Потым на афіцыйным сайце форуму kinovarka.tut.by пачнецца галасаванне за лепшыя работы. Падвядзенне вынікаў форуму «КінаВарка» адбудзецца 2 снежня 2009 года.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Гульні розуму: Барыс Бурда і мінскія інтэлектуалы

Знаўца клуба «Што? Дзе? Калі?» і папулярны тэлеведучы чакае сустрэч з актыўнымі і цікавымі беларусамі.

І падтрымае сваёй увагай беларускія гурты, якія граюць акустычны «этна», «фольк» і джаз, даўшы магчымасць выступіць падчас сваіх вечарын. Інтэлектуальная гасцёўня **Барыса Бурды** адкрые дзверы ў кастрычніку. Раз на месяц магістр гульні збіраецца прыязджаць з Адэсы ў Мінск менавіта па серадах. Праграма кожнага вечара сустрэчы будзе ўнікальнай — Барыс сам будзе вырашаць, якая праграма пройдзе ў той ці іншы вечар. Але акрамя чаканых інтэлектуальных вятарынаў і кулінарных раўндаў, абавязкова будзе і музычная частка, дзе выступіць хто-небудзь з сяброў-бардаў гаспадары.

А вось у перапынках паміж асноўнымі часткамі творчая моладзь Мінска зможа прадэманстраваць свае праекты — фотавыставы, перформансы, нават кратэўную анімацыю. Усё удзельніку **Барыс Бурда** будзе выбіраць асабіста — каб тэма і працаў стасаваліся з сюжэтам яго гульні. Вечары з Барысам Бурдай збіраюцца праводзіць у адным са сталічных клубаў, **Калі Барыс Бурда** пагадзіцца на гэты праект, то напэўна ўяўляў аўдыторыю, з якой даведзана сустрэчка. Ён разлічвае на актыўную частку грамадства, тых асобаў, якія любяць чытаць і ўмеюць думаць — тых, хто вызначае узровень бізнэс-асяродка, адукацыі, медыцыны, навукі. Значыць, ён упэўнены ў тым, што ў нас такія людзі ёсць.

Ларыса ЦІМОШЫК.

БЕЛАРУСКІЯ МАНЕТЫ АТРЫМАЛІ ўзнагароды

На конкурсе «Манетнае сусор'е-2009» памятных манеты Нацыянальнага банка Беларусі атрымалі шэраг узнагарод, паведамілі карэспандэнту «Звязда» ў галоўным банку краіны.

Так, дыплом пераможцы па выніках інтэрнэт-галасавання «Прыз глядацкіх сімпатый» ганараваны манеце «Свяціцкі Мікалай Цудатворац» серыі «Праваслаўныя святыя». Дыплом і другое месца ў намінацыі «Манета года» ў конкурсе, вынікі якога былі абвешчаныя ў Санкт-Пецярбургу, удастоена манета «Легенда пра зязюлю» серыі «Беларускія народныя легенды». А ў намінацыі «Сярэбраная манета года» дыплом і трэцяе месца заваявала манета «Наваселле» серыі «Сямейныя традыцыі славян». Між іншым, гэты конкурс, у якім галоўныя задачы якога — падтрыманне традыцый высокага медальерскага мастацтва і адраджэнне цікавасці да нумізматыкі, штогод прыцягвае ўсё большую колькасць удзельнікаў. У «Манетным сусор'е-2009» былі заўпэўнены 176 манет з 21 краіны (у 2007 годзе, напрыклад, у конкурсе ўдзельнічалі 47 манет, летась — 80).

Ігар ГРЫШЫН.

Дзіўны бульбы, ні грошай

Амаль на 24 мільёны рублёў «кінуў» занадта даверлівых фермераў 44-гадовы ўраджэнец **Кабардына-Балкарскі**.

Як паведамляе ўпраўленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Гродзенскага аблвыканкама, гэты госьць з'явіўся на Лідчыне ў 2007 годзе. Пэўны час ён заводзіў знаёмствы, а потым зарганіраваў дзейнасць па раскоўванні беларускай бульбы на неабсяжную расійскую прасторы, заключаючы дагаворы куплі-продажу ў якасці індывідуальнага прадпрыемства. Умовы для фермераў былі вельмі выгаднымі, але толькі разлічваюцца з ім махляр не збіраўся. Авадоўшы цэлым вагонам бульбы коштам амаль 24 мільёны рублёў, ён палічыў сваю місію выкананай і знік. Падманутыя людзі доўга спадзяваліся, што расіянін усё ж вернецца, а калі ніякіх надзей не засталася, то звярнуліся ў міліцыю. Заведзена крымінальная справа па факце махлярства ў буйным памеры.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Бацькава навука

У в. Будча Ганцавіцкага раёна 69-гадовы бацька пасварыўся з сынам, які жыве разам. Раззлаваны мужчына скапіў матыку і ўдарыў 46-гадовага сына па галаве.

З адкрытым пераламом касцы зводу чэрапа пацярпелы апынуўся ў бальніцы.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Развучанне сенсацыі

У адным з расійскіх выданніў з'явілася інфармацыя аб адкрыцці «формулы смерці», згодна з якой чым маладзейшы

Паміж сіметрыяй і смерцю — ніякай сувязі?

чалавек, тым мацней у яго выражана асіметрыя таву і цела. Як сцвярджаецца ў публікацыі, на працягу жыцця гэта акалічаецца знікае. У рэшце рэшт момант наступлення абсалютнай сіметрычнасці таву сведчыць... аб надыходзе смерці. Словам, як толькі чалавек стаў сіметрычным — прышоў яго час пакінуць гэтую зямлю.

Паводле слоў загадчыка кафедры паталагічнай анатоміі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, да-

ладых, так і ў стальных людзей. На навунаасць апошняй у канкрэтнага чалавека ўплывае цэлы шэраг фактараў. Пачынаюцца ад генетычнай дадзенасці і да ўплыву фізічных нагрузак, захворванняў, спецыфічых пры дэталёвым даследаванні ў любога чалавека. Як правіла, сіметрыя, якую мы бачым бы назіраем у сябе ці ў іншых людзях, толькі здаецца такой. Пры больш дэталёвым аналізе абавязкова высветліцца, што правы орган, напрыклад, адрозніваецца ад левага.

Асіметрыя назіраецца як у ма-

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТИИ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ И НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА								
Наименование предмета аукциона	Здание блока цехов и право заключения договора аренды земельного участка	Здание инженерного корпуса и право заключения договора аренды земельного участка	Здание бытового корпуса со столовой и право заключения договора аренды земельного участка	Здание центральной заводской лаборатории и право заключения договора аренды земельного участка	Железнодорожный подъездной путь и право заключения договора аренды земельного участка	Эстакада жд для мазутослива и право заключения договора аренды земельного участка	Незавершенное строительство капитальное и право заключения договора аренды земельного участка	Государственное имущество и право заключения договора аренды земельного участка
Местонахождение недвижимого имущества	Брестская обл., г. Дрогичин, ул. Ленина, 204						Брестская область, г. Лунинец, ул. Красная, д. 179Б	
Продавец недвижимого имущества	РУПП «Эксон - Глюкоза», г. Дрогичин, ул. Ленина, 204, тел. 01644 3 10 25, 3 00 84						РУП «Полесьэлектромаш» тел. 8 (01647) 2 67 09	
Сведения о предмете аукциона	Здание блока цехов — степень готовности 55 %. Земельный участок площадью 3,5915 га, срок аренды — 25 лет	Здание инженерного корпуса — степень готовности 55 %. Земельный участок площадью 1,1671 га, срок аренды — 25 лет	Здание бытового корпуса со столовой — степень готовности 55 %. Земельный участок площадью 1,0089 га, срок аренды — 25 лет	Здание центральной заводской лаборатории — степень готовности 50 %. Земельный участок площадью 0,9081 га, срок аренды — 25 лет	Ж/д подъездной путь — длина 2,1 км, ширина — 1,51 м. Земельный участок площадью 2,5513 га, ограничения в охранных зонах линий электропередач, трубопроводов и иных инженерных сооружений, срок аренды — 25 лет	Ж/д эстакада протяженностью 44,8 км, ширина — 0,0767 га, срок аренды — 50 лет	Незавершенное строительство капитальное — эстакада по слову мазута, степень готовности 65 %. Земельный участок площадью 0,1808 га (в т.ч. зем. участок 0,0888 га и зем. участок 0,0920 га), срок аренды — 50 лет	Государственное имущество включает в себя: склад (общая площадь 225,4 кв.м, 1эт., кирпичное, 1985 г.г.), ограждение подсобного хозяйства (жел. бет. протяженностью 465 м, с двумя воротами), свинарник на 300 голов (1 эт., 1994 г., панельное, общая площадь 1100,3 кв.м), свинарник на 100 голов (общая площадь 576,5 кв.м, 1 эт., кирпичное, 1985 г.г.), трансформаторная подстанция ТП-740 (общая площадь 44,8 кв.м, 1985 г.г. кирпичное, 1 эт, с передаточными устройствами: ВЛ-10кВ (опора № 1-опора № 4), КЛ-10кВ (опора № 4-ТП740), КЛ-0,4кВ (ТП740-здА1к), КЛ-0,4кВ (здА1к-зд.В1к)), незавершенное законсервированное капитальное строительство (бытовые помещения свинарника, общая площадь 89,4 кв.м, 1 эт., степень готовности 63 %). Земельный участок площадью 1,4463 га, срок аренды — 99 лет
Условия аукциона	- использование объекта для осуществления предпринимательской деятельности; - создание и регистрация на территории Дрогичинского района юридического лица; - создание не менее 20 новых рабочих мест в 2009 году; - при организации производства, требующего соблюдения санитарной зоны, обеспечение выноса действующих складов РУПП «Эксон-Глюкоза» и РУП «Эксон» за пределы производства; - запрещение купулетелю продажи, иного отчуждения объекта до выполнения им условий договора купли-продажи							- осуществление покупателем предпринимательской деятельности на объекте не менее 3-х лет с даты заключения договора купли-продажи; - создание не менее 3 рабочих мест в течение одного года с даты заключения договора купли-продажи; - запрещение покупателю продажи, иного обеспечения объекта до выполнения им всех условий договора купли-продажи
Начальная цена предмета аукциона, руб.	37 072 253*	12 070 689*	10 439 256*	9 399 758*	19 466 753*	1 469 861*	3 417 234*	545 665 374
Сумма задатка, руб.	3 700 000	1 200 000	1 040 000	900 000	1 940 000	140 000	341 000	54 566 500
Реквизиты счета для перечисления задатка	р/с 3642902530005 Гр по Брестской области ОАО «Белинвѣстбанк», код банка 823, получатель платежа — фонд «Брестоблимушество», УНП 200020538, срок внесения — по 02.11.2009 г. включительно							
Организатор аукциона	Фонд «Брестоблимушество», г. Брест, ул. Ленина, 11, тел. 0162 20 87 85, 23 44 06, 23 12 63, www.brest-region.by							

необходимой для его проведения, расходы, связанные с формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, государственной регистрацией в отношении этого участка, после чего не позднее 2 рабочих дней заключить с продавцом недвижимого имущества договор купли-продажи, а местным исполнительным комитетом — договор аренды земельного участка.

Порядок проведения аукциона определен Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Более подробная информация об участии в аукционе опубликована в газете «Звязда» от 11.08.2009 № 142, от 21.07.2009 № 133, от 26.08.2009 № 159.

Заявления на участие в аукционе с необходимыми документами принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 405, 404, фонд «Брестоблимушество» с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по рабочим дням по 2 ноября 2009 года включительно.

ЦІ ПАДАЮЦЬ У НАШЫХ РЭСТАРАНАХ ПІТВО З ЗАСУШАНЫМІ МУЖАМІ?

«НЕ ПАКІНУЎ 10 % НА ГАРБАТУ? ТЫ ДЗІКУН»

— Сёння добрая палова беларускіх кліентаў чаявых не пакідае. І мы, афіцыянткі, лічым гэта дзікуствам. — напрамую кажа Іна. — У Германіі, напрыклад, усе кліенты даюць афіцыянтам «на гарбату» стабільных 10 % ад замовы, у Францыі — 15 %, а ў Каліфорніі — усе 20 %.

— Гэта не аргумент, у Японіі, напрыклад, чаявых не пакідаюць зусім. Лічыцца, што такім чынам ты пакваэаш сваю перавагу перад афіцыянтамі...

— У нас не Японія. Але некаторыя кліенты, нават вельмі багатыя з выгляду, могуць паесці на 500 тысяч рублёў і не пакінуць ані рубля «на гарбату». А часам здараецца, што ў кавярню прыйдзе маладая парачка, выпіць па кубачку кавы, заплаціць 10 тысяч, а «чаявых» пакінуць — 15 тысяч. А ўвечар найбольш пакідаюць сталыя кліенты і моладзь.

— Распавядзі пра свае найбольшыя чаявыя.

— Аднойчы толькі з аднаго стала зарабіла 270 тысяч рублёў. Прышла кампанія мужчын. Ежы, пітва назамаўлялі на 500 долараў. Я з імі хіханькі-хаканькі, і ўрэшце рэшт пакідаюць мне 270 тысяч «на гарбату». Пытаюся: «Вы не памыліліся?» Кажуць: «Не, гэта вам «на чай!» Дзякуй за кампанію». Аднойчы нейкі маскоўскі бізнесмен напярсу нашага бармана зрабіць каткэйль, якое не было ў меню. Кліенту спадабалася, ён замовіў яшчэ некалькі такіх каткэйляў і пакінуў 500 тысяч рублёў чаявым.

«НЕКАТОРЫЯ АФИЦЫАНТКІ ВЫБІВАЮЦЬ «НА ГАРБАТУ» НАПРАМ»

— Здараецца, трапляюцца непрабуйныя кліенты, на лёв у іх напісана — снегу ўзімку не дапрасішся. Тады некаторыя афіцыянткі ідуць на хітрыкі, — з усмешкай працягвае Іна. — Напрыклад, пакіне сканарлівы кліент якіх-небудзь 500 рублёў, а афіцыянтка яму: «Я на метро не езджу». Кліент бэнжэўнацца, чыраванне і пакідае значна больш. А сустракаюцца кліенты і такія нахабнікі, што даюць «на гарбату» 20 рублёў. Афіцыянткі, якім плаціў у рот не кладзі, могуць дэманстраваньня адмовіцца ад такога «чаю», скажаць, што ім гэта не патрэбна, — і кліент, якому сорамна перад сваёй дзяўчынай, пакідае нормальныя чаявыя.

У мяне быў толькі адзін падобны выпадак. Кліенты замовілі два кілішкі гарэлкі і па шклянцы соку. Рахунак выйшаў у 25 тысяч рублёў, а яны пакалі банкомат у 50 тысяч. Я ў жарт пытаюся: «Гэта мне «на гарбату»? Кліент, які расплачваўся, аж лабарваеў: «Так!» Нямкава была сітуацыя, але ўсе чаявыя я забрала.

— Дык колькі ў сярэднім за працоўную змену зарабляе беларуская афіцыянтка?

— Спрактыкаваная афіцыянтка можа мець у сярэднім ад 50 да 80 тысяч рублёў штодня. А то і больш. З улікам мізэрнай стаўкі (каля 300 тысяч) у месяц можна мець пад паўтара мільёна рублёў.

«КАБ НЕ ПЛАЦІЦЬ КЛИЕНТЫ ЗАХОДЗЯЦЬ У САЛАТАХ ВАЛАСЫ»

— Скандальныя наведвальнікі ў мінскіх кавярнях і рэстаранах таксама хапае. Могуць з'есці палову салаты, паклікаць афіцыянта і з крыкам паведзіць: «Тут вола!» Нясцё новую

Вопытная салдатка беларускага рэстаранага бізнэсу расказала карэспандэнту «Звязды», як у беларускіх кліентаў выбіваюць «чаявыя», ці здараецца, каб наведвальнікі ўцякалі, не заплаціўшы, і ці бывае, каб афіцыянткі плявалі ў замоўленыя кліентам стравы.

Мая суразмоўніца адмовілася раскрываць сваё прозвішча, але распавяла шмат цікавага пра тое, якія неспадзяванкі могуць чакаць беларускага кліента ў рэстаранах. Іна дасканала валодае гэтым пытаннем, таму што ўжо сем гадоў працуе ў рэстараным бізнэсе, змяняла працоўныя месцы ў некалькіх элітных рэстаранах, папрацавала ў некалькіх модных сталічных кавярнях. Перш-наперш уздымаем актуальную тэму чаявых.

салату». І што рабіць? Даводзіцца прыносіць. Аднойчы ў адзін з вядомых рэстаранаў, дзе я працавала, зайшла маладая пара. Замовілі па вялікім алкагольным каткэйлі, самым дарэгім. Хлопец амаль усё выпіў і закрычаў: «Абей! Тут муха!» Прыбягаю, а ў каткэйлі і сапраўды засушаная муха. За тыдзень да гэтага патруцілі ў рэстаране ўсіх насмакомых, усе шклянкі уважліва праверылі, бо кліенты ў гэты рэстаран — і банкіры, і бізнэсманы. І тут такое. Давялося несці яшчэ адзін каткэйль. Але ўпаўнёная, што муху гэты нягоднік сам засушыў і кінуў, каб адхапіць яшчэ адзін каткэйль задарма.

Ці яшчэ адна гісторыя. Аднойчы кабета з'ела ўсю мясную салату, пакінула толькі два кавалчкі куркі. І кажа афіцыянту: «Хе, нясмачна, востра, вы справакавалі ў мяне гастрит, плаціце мне буду». Уяўляеце? Але менеджар разабралася ў сітуацыі і прымусліла заплаціць. Аферыстка бачыла ў меню ўсе інгрэдыенты салаты і ведала, на што ідзе.

Найчасцей жа канфліктныя сітуацыі ствараюць не аферысты, а капрызлівыя кліенты. Ад-

ЗНАЙСЦІ МУЖА СЯРОД КЛИЕНТАЎ МАЛАВЕРАГОДНА

Пытаюць у Іны, ці лёгка знайсці сабе мужа сярод кліентаў. У добрыя рэстараны ўсё ж нярэдка заходзяць мужчыны з тугімі партманамі.

— Вер не вер, а мяне кожны дзень куды-небудзь запрашаюць кліенты — да сябе, на дыскатэку, у кіно. Калі афіцыянтка прывабная, то ад кліентаў адбою няма, і чаявыя добрыя. Але яшчэ ніводная афіцыянтка, якую я ведаю, не стварыла сям'ю з кліентам. Усё ж я зрабіла выснову, што шурны-мурны з кліентамі — гэта лёгкадумная адносіны. Затое афіцыянткі нярэдка бралі шлюб са сваімі ж барманамі, рэстараным начальствам.

— А якія могуць быць кар'ерныя перспектывы ў афіцыянткі?

— Можна зрабіцца намеснікам дырэктара па персанале, напрыклад. Але заробак будзе каля мільёна рублёў. Афіцыянткай зарабляеш больш. Хоць праца вельмі цяжкая. Восем савецкіх часоў, як мне распавядаў адзін стары афіцыянт, былі «залатымі». Канкурэнцыя паміж кавярнямі адсутнічала, сэрвісу не было, а грошы ракою цяклі. Афіцыянткі выкулялі ў дырэктары столкі на вечар, скажам, на 20 рублёў за адзінку. А мелі — 35 рублёў са століка. Калі прадзвігаліся «Алімпіада-80», то турыстам афіцыянткі ў якасці сувеніраў прадавалі камандзірскія гадзіннікі за трайную ціну, дапамагалі знаходзіць прастытуты. Кажуць, афіцыянткі ў тыя часы былі найбагацейшымі людзьмі, лёгка маглі за год на кватэру назбіраць і пры гэтым жыць напоўніцу...

Людзям ВАЛОШЫН.

Нядаўна завіталі да нас рэспектабельныя з выгляду кліенты. Апанутыя былі ва ўсё фірмовае. Рахунак быў каля 200 тысяч рублёў. Пакуль афіцыянтка адносіла брудны посуд, кліенты... уцяклі.

нойчы ў адну з рэстаранаў завітала парачка, назваліся «масквічамі». Замовілі па каткэйлі «Электрык ліманда». «Фу, што за гідоту вы зрабілі? — пачала лімантаваць «масквічка». — У нас у Маскве не такое, смачнейшае, пераарбіце». Барман пераарбіў адзін у адзін, як прабуе тэхналагічна карта. Яна энжуку ў лімант. Ім прынеслі рабрынкi — і тут энжуку пачаўся крык: «Што за рабрынкi, чаму так мала, чаму нямасквіч?» У выніку парачка «высушыла мазгі» і афіцыянтка, і барманам, і ўсёй адміністрацыі.

— Ці бывае, каб афіцыянткі помсцілі такім кліентам? Плявалі ў піва, напрыклад?

— Мяркую, што ў беларускіх кавярнях такога амаль няма. Ведаю адзін выпадак. Знаёмы малады афіцыянт працаваў барманам у летняй кавярні каля аднаго з кінатэатраў, разліваў піва. Ён быў левых поглядаў — уваходзіў у групую «антыафіцыянтаў». Калі ўбачыў аднойчы, што за столікам сядзяць прадстаўнікі правых поглядаў, так званыя «нацыкі», то аднойчы нават пакінуў у піва. Больш пра такія гісторыі я не чула. У нашай прафесіі лічыцца, што калі падгадзіш кліенту, то потым і табе нехта ў жыцці зробіць ліха.

ТАДЫ НАША ДЗЕЮКА ДАГНАЛА МУЖЫКА, ДАЛА ЯМУ ПА ПЫСЕ І ЗАБРАЛА ГРОШЫ

— А ці здаралася такое, каб кліенты блі афіцыянткаў?

— Нават паміж сабой у добрых рэстаранах кліенты амаль не б'юцца. На маёй паміці толькі ў навагоднюю ноч кліент нажукціўся і разбіў афіцыянту нос. Да століка, дзе адбылося здарэнне, які саранча, збегліся барман, афіцыянткі, кухары — добра далі па кумпале і скандальніку, і яго сярмам. А вось мае падначаленыя афіцыянткі аднойчы добра адматлюшылі кліентаў, якія адмовіліся заплаціць. Індэцэт здарыўся ў кавярні ля адной са станцый мінскага метро — я працавала там адміністратарам. Зайшлі мужыкі, назамаўлялі гарэлкі, салаты, сушы. Яны былі з Расіі, вырашлі пасядзецца ў нас, пачакаць свайго цягніка. Кліенты напіліся,

нават салдацка каша. Апошняя, дарэчы, была адзіным прадуктам, які ласым да халывы гледачам накладвалі задарма. Таму, відаць, і чэргі па яе выстройваліся найдаўжэйшыя...

Пад сцянай жа, апроч вядучага, які сваім крыкам больш нагадваў ды-джей абласной радыёстанцыі, ужо нікога не засталася. Небарак-вядучы як мом, стараўся заахоціць гледачоў, але дарэмна. І толькі танцавальны нумар Сяргея Заранкі — «майстра круціць жэзлам паставага ДА!» — выратаваў сітуацыю. Рухі яго цэла зачароўвалі: усміхаючыся і энергічна махаючы ва ўсе бакі сваім паласатым жэзлам, малады чалавек нагадваў зведзенага зайца кампаніі «Джорасэл», які б'е ў барабан і рухаецца адначасова. Нешта падобнае — з цацкаў — прадаюць у пераходах бабулькі і куляюць для малых дзяцей беларускія маці.

Умомант вакол сцэны ўтварылася шчыльнае кола з гледачоў, у якім пераважалі дзятчкі-школьніцы і мужчыны з дзецьмі. Іх позірк прыкоўваў міліцэйскі жэзл у руках паставага...

Міліцыянеры, якіх у найбліжэйшыя гадзіны чакалі спартсменны, у гэты час раззішліся па палатках, дзе, пераапануўшыся, ужо чакалі старту эстафеты.

Яна была падзеленая на дзевяць этапаў і складалася з самых разнастайных відаў: бега 200 м і стральба з пнеўматычнай вінтоўкі па мішэнях (для кіраўнікоў органаў падраздзяленняў), перанос парананага (ролю якой адыгрываў макет), затрыманне ўмоўнага злачынца, фігурнае ваджэнне веласіпеда, пераправа праз вадаём з макетам умоўнага парананага, практыкаванні кінолагаў...

У эстафедзе ўдзельнічае 15 каманд, — расказаў намеснік начальніка Упраўлення кадрамі ГУУС Мінгарвыканкама, падпалкоўнік міліцыі Сяргей МАЦКО. — Гэта 9 раённых упраўленняў, каманда УУС метро, спецпадраздзяленні па канва-

ванні, упраўлення дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі, патрульна-паставай службы міліцыі, міліцыі спецзаа і вайсковай часці 5448 Унутраны войск. У кожнай камандзе па 15 чалавек, пачынаючы ад радавога і заканчваючы падпалкоўнікам міліцыі. Самы старэйшаму ўдзельніку — 44 гады, а самаму маладшаму — усяго 20...

ШОУ ПАЧЫНАЕЦЦА

Калі прагучаў сімвалічны стрэл, з ліні «Старт» рванулі першыя спартсмены. Саміх спартсменнаў рванула п'яцца, а па самой трасе бега ўжо дзевяць — злавільны кадры спрабавалі і фотакарэспандэнты...

ХРОНИКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

АРМЕНИЯ І ТУРЦИЯ ПАПІСАЛІ ДАМОВУ

Арменія і Турцыя ўвечары ў суботу падпісалі дамову аб нармалізацыі двухбаковых адносін паміж краінамі.

Падпісы пад «Пракатам аб усталяванні дыпламатычных стасункаў» і «Пракатам аб развіцці двухбаковых адносін» паставілі кіраўнікі МЗС Турцыі і Арменіі Ахмет Давутаглы і Эдвард Налбандзян. На цырымоніі прысутнічалі дзяржсакратар ЗША Хілары Клінтан, міністры замежных спраў Расіі і Францыі Сяргей Лаўроў і Бернар Кушнер, а таксама вярхоўны камісар ЕС па знешняй палітыцы і бяспецы Хаўер Салана. Пасля падпісання дакумента павінны быць ратыфікаваныя парламентамі дзвюх краін. Дыпламатычныя сувязі паміж краінамі да цяперашняга часу адсутнічалі, мяжа паміж імі закрытая з 1993 года.

ТАЛІБАН УДАРЫЎ У ШТАБ

Пакістанскія талібы, супраць якіх урадавыя войскі з вясны вядуць масіраваны наступ, акружаючы падкантрольную ім тэрыторыю правінцыі Вазырыстан, на месце ўдар у адказ у суседняй правінцыі Пенджаб.

У суботу яны здзейснілі спробу прабіцца да будынка Генеральнага штаба ўзброеных сіл у горадзе Равалпінды непадалёк ад сталіцы. Пасля правагу гэтай аперацыі асноўная частка тэрыторыі захапіла адзін з пунктаў аховы вайсковага комплексу, дзе ўзяла ў закладнікі больш за сорок афіцэраў і грамадзянскіх службоўцаў. Аперцыя па вызваленні заложнікаў пачалася а 6-й раніцы ў нядзелю. Вайскоўцам, узмоцненым падраздзяленнямі спецназа, удалося забіць чацвёртых з п'яті тэрытарыяў, вызваліўшы 30 закладнікаў.

«ГРЫНПІСАЎЦЫ» НАЧАВАЛІ НА ДАХУ ПАРЛАМЕНТА

Актыўныя арганізацыі «Грынпіс» правялі ноч на даху брытанскага парламента ў Вестмінстэры ў знак пратэсту супраць змены клімату.

Акцыя пратэсту прымеркаваная да выхаду парламентарыяў на працу пасля летніх вакацыяў. Пераначаванне на даху Палаці абшчын атрымалася ў 31 «зьялёнага». Удзельнікі акцыі пратэсту расцягнулі на даху жоўтыя транспаранты з надпісам «Змяніце палітыку, выратуйце клімат!». Больш за 20 удзельнікаў акцыі былі затрыманыя.

30-КИЛАГРАМОВЫ ВАЛЁНАК

скачалі ў казахскім горадзе Сямей, больш вядомым як Сампалацінск.

Вышыня валёнка складала 173 сантыметры, вага — 30 кілаграмаў. На яго выраб спатрэбіўся тыдзень і каля 50 кілаграмаў поўсі. Валёнак быў створаны некалькі гадоў таму ў адказ на выраб абутку гіганцкага памеру ў Расіі — у той час як расіяне скачалі абутак 64-га памеру, іх калегі вырабілі валёнак 106-га памеру.

звычайна выступала якое-небудзь худар'явае дзятчо з ліку каманды, каб прасцей было на насліках несці. Карціна нагадвае тыповы фільм аб Другой сусветнай. Іх чацвёрта: санітарка, два мужчыны па баках і дзятчкі ў цэнтры. Ядна ляжыць на насліках, нагамі-рукамі абхіпшы гэтыя наслікі, каб не кульнуцца, а астатнія іх нясуць. Побач, прыкульгваючы, бяжыць дзятчкі з вялікай, цераз плячо, сумкай. Для поўнага эфекту не хапала толькі здымачнай групы «Беларусьфільма»...

Але з функцыяй рэжысёра нядрэнна спраўляўся і вядучы эстафеты ён каменатаў усе навокал, як хакейны каменатар.

Яшчэ адным найбольш багатым на відэафішы відам спартсінтэваў стала паласа пераходоў, якую кінолагі пераадывалі разам з чатырохгонымі сябрамі — лабрарамі, ратвейлерамі, нямецкімі і каўказскімі аўчаркамі... Спачатку сабакі беглі перапазде гаспадароў вельмі ўпоўнена і нібыта з нейкім планам у галаве. Але калі на паласе пераходоў перад сабакамі вырасталася ў дзятчкі разоў большая за іх уласны рот сцяна, жывёліны губляліся і не ведалі, што рабіць. Таму вельмі часта гаспадарам-кінолагам даводзілася падсаджаваць гаротных сабак на плячы і падліваць жывёль у хвост на другі бок агароджы. Адна сабакі згадзілася і пераскокавала, іншыя ж уцярапіліся і, не разумеючы, чаго гэта іх раптам адравалі ад зямлі і некуды пхалі, імкнуліся назад да зямлі, да гаспадара.

Пасля таго, які сцяна была пераадоленая, сабака павінен быў прапаўці пад турніком. Некаторыя кінолагі лезлі туды разам з гадзаванцамі. Самае смешнае было пасля, калі кінолаг, засеўшы пад турніком, ніяк не мог пад іх прасунуцца, а сабака, узяўшы зубамі за кайнер, з усяе моцы спрабаваў выцягнуць небарак-гаспадара вонкі.

Кіпелі жарсці і падчас фінальнага этапу — забегу на доўгую дыстанцыю.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
З вёскі Ліпаціна Міёрскага раёна да балота два кіламетры. Яшчэ столькі трэба ісці па ледзь прыкметнай каляне між высокай травы па калена ў вадзе. Без ботаў на Ельні няма чаго рабіць. З Ліпаціна, які і з іншых найбліжэйшых да балотнага масіву населеных пунктаў, пачынаецца журавінавы шлях. Сваё жыхароў у гэтай вёскацы амаль не засталася. Мне давялося сустраць людзей з вёскі Астроўчына Полацкага раёна. Яны прыехалі сем'ямі, як брыгада нарыхтоўшчыкаў. На Ельні амаль месяц, але штодня іх прывозіць на рафіку закупушчык.

— Мы збіраем за дзень па тры-чатыры вялікія вядры журавін — кажа Ірына Гарохава. — Гэта прыблізна трыццаць кіло. Сабраць можна і больш, але як вынесці назад?

Жанчыны вяртаюцца з балота, крыху адстаючы ад мужчын. Толькі крыху. На жаночых плячах таксама махі з журавінамі. Відэаочна, збор ягад — праца не для слабаці. Трэба дзень пастаяць сагнутым, з-за вады не прысядзец, ды яшчэ вяртанне з поўнымі ёмістасцямі. Чым больш збрэш, тым цяжэйшая дарога. Хо-чацца зарабіць больш, таму зборшчыкі і зборшчыцы не шкадуюць сілаў.

Сёлета кошт журавін на прыёмных пунктах зусім нізкі, толькі па 2 тысячы за кіло, — уздыхае самая старэйшая са зборшчыц Аліна Скалова. Яна прыехала на лаву, разгарнула мех, зачарпнула жменю адна ў адну вялікіх журавін. Журавіны нібы усміхаліся. А ў вачах жанчыны была непрыхвапаная стома.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ЦЯЖКАЯ ЯГАДА

Вы спяваеце? А мы ацэнім
Беларускае радыё аб'явіла конкурс маладых музыкантаў

Назваць творчае спаборніцтва «Маладыя таленты Беларусі» чарговай версіяй «Алём, мы шукаем таленты!» перашкаджае некалькі абставін. Па-першае, фармат: адбываецца конкурс будзе ў эфіры Першага нацыянальнага канала Беларускага радыё. Па-другое, умовы: да ўдзелу запрашаюцца маладыя людзі ва ўзросце ад 10 да 25 гадоў, якія будуць змагацца ў трох намінацыях: эстраднае вакал, акадэмічны вакал і інструментальная музыка (як акадэмічная, так і эстрадная). Нарэшце, мэты і задачы: арганізатары не аб'яцваюць «зляціць новых зорак», але мяркуюць падтрымаць адораных выканаўцаў і папулярызаваць творчасць беларускіх музыкантаў.

Што трэба?

Для ўдзелу ў конкурсе, павадзілі ў Белтэлерадыёкампаніі, неабходна даслаць у аргкамітэт два рознахарактарныя творы ва ўласным выкананні (прычым у намінацыі «Эстраднае вакал» адна песня абавязкова беларускамоўная), а таксама запісу на ўдзел, рэзюмэ і фота. Заяўкі і запісы прымаюцца да 1 сакавіка 2010 года на адрас: 220807, г. Мінск, вул. Чырвоная, 4, або на электронны адрас: radio1@tvr.by з паметкай «На конкурс «Маладыя таленты Беларусі».

Як будзе?

Конкурс пройдзе ў тры этапы. З кастрычніка гэтага года да 1 красавіка наступнага адбудзецца папярэдняе прослухоўванне дасланных матэрыялаў. Адабраныя ўдзельнікі, падзяліўшы на тры ўзроставыя катэгорыі — 10—14, 15—18 і 19—25 гадоў, — запрасяцца на запісы перадачы «Маладыя таленты Беларусі». На другім этапе, цягам красавіка 2010 года, будуць вызначаны фіналісты праекта, а на трэцім, напрыканцы мая-качэрта — адбудзецца заключны гала-канцэрт, дзе выканаўцы выступяць у суправаджэнні сімфанічнага аркестра Белтэлерадыёкампаніі. Па выніках гэтага канцэрта прафесійнае журы на чале з галоўным дырэктарам

галоўнай дырэкцыі Першага нацыянальнага канала Беларускага радыё Антонам Васюкевічам вызначыць уладальнікаў 1—3-га месцаў у кожнай з намінацый. У намінацыі «Эстраднае вакал» магчыма таксама прысуджэнне спецыяльнага прызга па выніках інтэрактыўнага галасавання слухачоў.

Дарэчы, судзіць, сярод якіх спяваўка Ірына Дарасьева, кампазітары Алег Елісееў і Алена Атрашкеевіч, прадстаўнікі Беларускага акадэмічнага музычнага асацыяцыяналізму і Мінскага музычнага вучылішча імя Глінкі, загадаў адрозніваць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

А што даюць?

Лаўрэатаў конкурсу атрымаюць магчымаць запісаць у Вялікі студыі Дома радыё па два творы, якія трапяць на зборны кампакт-диск «Маладыя таленты Беларусі». Пазней гэты музычны матэрыял аб'яцана аднавіць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

Лаўрэатаў конкурсу атрымаюць магчымаць запісаць у Вялікі студыі Дома радыё па два творы, якія трапяць на зборны кампакт-диск «Маладыя таленты Беларусі». Пазней гэты музычны матэрыял аб'яцана аднавіць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

Лаўрэатаў конкурсу атрымаюць магчымаць запісаць у Вялікі студыі Дома радыё па два творы, якія трапяць на зборны кампакт-диск «Маладыя таленты Беларусі». Пазней гэты музычны матэрыял аб'яцана аднавіць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

Лаўрэатаў конкурсу атрымаюць магчымаць запісаць у Вялікі студыі Дома радыё па два творы, якія трапяць на зборны кампакт-диск «Маладыя таленты Беларусі». Пазней гэты музычны матэрыял аб'яцана аднавіць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

Лаўрэатаў конкурсу атрымаюць магчымаць запісаць у Вялікі студыі Дома радыё па два творы, якія трапяць на зборны кампакт-диск «Маладыя таленты Беларусі». Пазней гэты музычны матэрыял аб'яцана аднавіць канкурэнтаў. Гэта не толькі выканаўца майстэрства і прафесіяналізм, якасць запісу, але таксама мастацкі густ, арыгінальнасць творы і яго адпаведнасць узросту выканаўцы.

Ілья ЛАПАТО. Фота Юлі РУЖАЧКА.

«СУРОВЫЯ ЛЮДЗІ ў ІНШЫМ РАКУРСЕ»

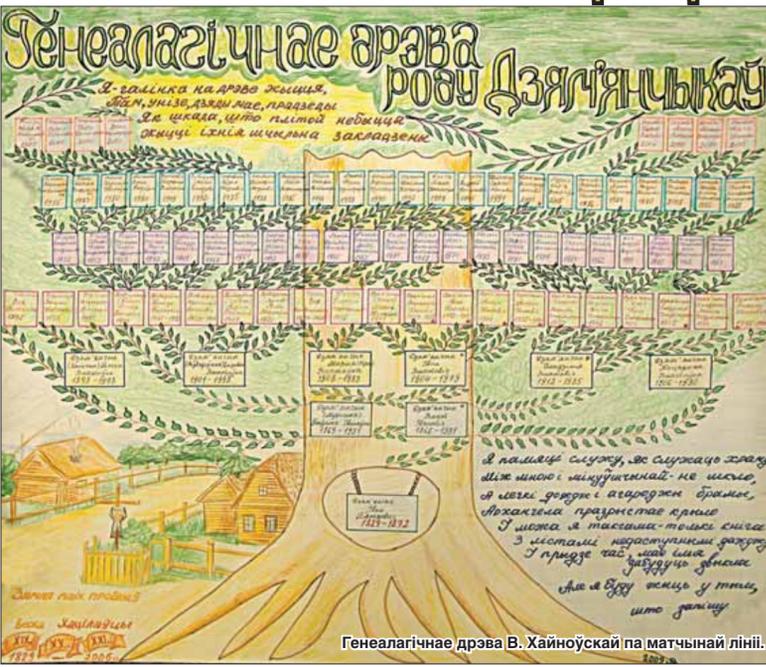
Нататкі з эстафеты міліцэйскага маштабу

На свае вочы
дзяткі былі ў захапленні ад сабак, якія скакалі на парашульнікаў у вотаках...
Лепшыя міліцыянеры ўзнагароджвалі кубкамі і граматамі. Першымі паводле вынікаў эстафеты былі прызначаны каманды Маскоўскага РАУС і палка міліцыі спецыяльнага прызначэння. Другое месца раздзялілі АУС Мінскага метрапалітэна і полк патрульна-паставай службы міліцыі. На трэці радок паднялі Ленінскі РАУС і вайсковая частка 5448. Лепшыя сабак — мадэлізм, косткай і кормам «Чапі».

Камбінаваная міліцэйская эстафета завяршылася. Паводле арганізатараў, наступнага, 34-я эстафета налета прыйдзе ўжо ў іншым раёне сталіцы — з года ў год месца правядзення будзе мяняцца. А саму эстафету, як завершылі арганізатары, эню плануюцца зрабіць штогадовай.

ЖЫЦЦЯДАЙНАЕ ДРЭВА

Генеалагічнае дрэва В. Хайноўскай па матчынай лініі.

КАЛІ КАЗАЦЬ пра які добры набытак ад у многім разбуральных сацыяльных пераменах, якія адбыліся ў апошняй паре дзесяцігоддзяў, дык гэта тое, што мы пачалі больш уважліва ўглядацца ў сваё мінулае, даражыць ім. І не толькі ў грамадскім, але і ў асабістым жыцці. У прыватнасці, цікавіцца гісторыяй сваёй сям'і, лёсам продкаў. Многія пачалі па галіцы вымаляваць сваё генеалагічнае дрэва. Для беларусаў гэта асабліва важна. Падчас свята памянання продкаў мы ж спакон веку склалі за шчодра накрыты стол на сямейную бяседу і памерлых дзядоў, прыгаворваючы: «Дзяды, дзяды, хадзіце сюды!» А якія дзяды, як звернуцца да іх па імені? Помнім дзеда, у лепшым выпадку — і пра дзеда, а да гэтага ланцюжкі абрываюцца...

У савецкай гадзі не прынята было асабліва засведчыць сваю адметнасць, у тым ліку і праз гістарычныя постаці продкаў. Зусім недарэчна было дазваджаць, што некаторыя з іх, якія выстваліся, не рабоча-сялянскага паходжання. Цяпіліся ж роўнасць, шаргоўнасць. Цяпер інакш. Многія імкнучыся як мага больш дазнацца пра свой радавод. Каб аж да пятага калена, як было прынята ў шляхетных людзей Вялікага Княства Літоўскага...

Але не ўсе ведаюць, як гэта зрабіць, куды звяртацца. Документы, якія ўтрымліваюць звесткі аб паходжанні ў мінулае гадзі жыхароў нашай краіны, захоўваюцца ў Нацыянальным гістарычным архіве Беларусі. На іх падставе і праводзіцца генеалагічнае даследаванне. **Архіў знаходзіцца ў Мінску па адрасе: вул. Крапоткіна, 55, паштовы індекс 220002.**

Для правядзення генеалагічнага даследавання трэба звяртацца з заявай на імя дырэктара гэтай установы. У заяве вы павіны падаставіць сваё прозвішча і ініцыялы, грамадзянскае і адрас заўсёднага месца жыхарства, сучасныя звесткі, гаранты аплаты паслугі. Так, яна плагная.

Каб архівысты паспяхова правялі генеалагічнае даследаванне, у сваім лісце вы павіны пералічыць усе вядомыя члену сваёй сям'і, месцы іх нараджэння і пражывання (з указаннем пры магчымасці сучаснага адрасу гістарычнага адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення), прыблізна гадзі нараджэння, смерці. Вельмі добра будзе паведаміць і іх веравызнанне (праваслаўны, католік, іўдзей, лютэранскі...). Добра б ведаць і саспеўе ці род заняткаў вашых продкаў (шляхта, сяляне, купцы, мяшчане...). Павінен папярэдзіць чытачоў: калі не захаваліся метрычныя кнігі, «рэвізскія сказкі» (пераліс) ці іншыя дакументы, якія ўтрымліваюць звесткі генеалагічнага характару, на ваш запят адказаць будзе немагчыма. І не паўна архівасту, а па, як кажуць, аб'ектыўных прычынах (хоць гэта і зацёртае выслоўе, але ў нашым выпадку вельмі дакладнае).

Цяпер больш падрабязна пра аплату паслуг архівасту. Не трэба дзівіцца з таго, што, напрыклад, за архіўную даведку аб заробку для налічэння пенсіі плату не патрабуюць, а за генеалагічныя розшукі — поўнай мерай. Складанне вашага радаводнага дрэва — гэта ўсё ж глыбока асабістае, прыватная патрэба, на якую не прадугледжана

ны дзяржаўныя выдаткі. А высылкі ж архівасту пры гэтым вялікія — даводзіцца перагортваць безліч дакументаў, даўнейшых і найдаўнейшых гадоў, судносіць іх, аналізаваць, завязваць вузельчыкі адноўленых роднасных дачыненняў... Таму супрацоўнікі Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі і вышэйшы брань прадугледжваюць прыскараванне платы. І прытым пэўную суму, а дакладна 230 800 рублёў трэба выплаціць папярэдне, бо толькі тады будзе распачата даследаванне. А канчаткова ціна паслугі можа перавысціць 1 млн рублёў, у залежнасці ад аб'ёму вывучанай інфармацыі. Улічваюцца таксама працоўныя затраты на гэты пошук.

АЛЕ ШТО ТЫЯ ГРОШЫ, калі вы ў рэшце рэшт адцеце сабе не сіратлівай быльнёжынай на выставітым полі жыцця, а пругкай галінай на кашталятай кроні магутнага, з учыслістымі карамамі ў роднай зямлі дрэва!

Для тых, хто карыстаецца камп'ютарам, назаву сайт Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі: www.niab.belhost.by

А вось вам для азнамялення ўзр заўвагі ў архіў:

«Дырэктару Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі Галубовіч А.К.

Кастрычніка Пятра Іванавіча 220023, Мінск, вул. ..., дом ..., кв. ...»

ЗАЯВА
Прашу правесці даследаванне па гісторыі маёй сям'і. Мой прадад Кастрычніц Франц Ігнавіч, католік, нарадзіўся ў 1869 г. у засценку Дамброва Барысаўскага павета, вядома 25 дзеся. зямлі. У 1895 г. ён узяў шлюб з Нехаядзін Марыяй Мікалаевна, праваслаўнай, нарадзілася прыблізна ў 1871—1883 гг. у вёсцы Горна (цяпер — вёска Плесчаніцкага р-на Мінскай вобл.). У іх былі дзеці: Антон (нарадз. у 1896 г., мой дзед), Іван (нарадз. у 1897 г.), Марыя (нарадз. у 1899 г.), Ігнат

(нарадз. у 1901 г.). Франц служыў лесніком у мясцовага пана Пруцкаўскага. У прадад быў брат Аляксандр, які ў пачатку ХХ ст. з'ехаў у Амерыку зарабіць грошай... (і далей — вядомыя вам звесткі аб продках да 1917 г. у тым ліку).

Дата _____
Аплату гарантую _____
Подпіс _____

Майце на ўвазе: ваша генеалагічнае дрэва тады будзе мець больш разгалістоўваную крону, калі вы першапачаткова як мага больш поўна звесткі аб асабістым жыцці продкаў. Тут важная кожная драбніца. Калі ёсць магчымасць, згадайце імёны братоў і сяброў свайго дзеда (бабулі), даты іх нараджэння і смерці і ўзрост на той час. Ні адзін штыр не лішні. Калі захаваліся якія пададні аб паходжанні роду, дык дадаць і іх. А самае галоўнае, не забывайце распісваць пра гэтыя «драбніцы» родных, сваіх пажылых бацькоў, паку і не пона. Вашы ж праўду скажу паэт: трэба дома быць часцей!

А яшчэ, каб вы ведалі, можна і самастойна заняцца даследаваннем свайго радаводу. Для гэтага, зноў жа, трэба напісаць заяву на імя дырэктара Нацыянальнага гістарычнага архіва, паведаміць некаторыя звесткі пра родных, іх пазыцыі паміж сабой, якія вы хочаце больш дакладна прасачыць. Архівысты паспрабуюць падараць адпаведныя дакументы. З імі вы і зможаце папрацаваць у чыгальнай зале архіва. Але пры строгім захаванні адпаведных правілаў, з імі вы пазнаёміцеся.

Але ж для такой даследчыцкай работы патрэбны час ды і пэўная падрыхтоўка, дасведчанасць... ЯК, НАПРЫКЛАД, у супрацоўніцы Занальнага дзяржаўнага архіва ў Глыбокім Віцебскага вобласці Вялікіх Хайноўскай. На пачатку гэтага года, калі я па службе справах наведваў гэты архіў, у адным з кабінетаў міжволі звярнуў увагу на зроблены калернымі алукамі вялікі малюнак на сцяне. Падышоў, каб лепш разгледзець

старанна прамалюваная лісточкі вялізнага дрэва, а галоўнае — працягчы прозвішчы на роўных радах шылдачак-медальонаў), якія акуратна абівалі шматлікія галіны радаводнага дрэва Дзям'янчыка. Што на аркушы ўвасоблена разгалінаванне мінвіта гэтага роду, свецкім надліс над малюнкам. У самым нізе, у каранях магутнага дрэва, месцілася шылдачка з надпісам «Іван Пятровіч Дзям'янчык». Год ягонага нараджэння я прачытаў з заміраннем сэрца: 1829! Можна сказаць, акіянская глыбіня часу!

Здавалася, пастой толькі хвілін перад малюнкам — і дрэва Дзям'янчыка адгукнецца шлохамі лісьця. Але гэта можна было ўявіць, а на самарч адгукнулася адна «лісточка» — прапраўнічца Івана Дзям'янчыка Вялікіна Хайноўскага, яе працоўны стол стаў тут жа, у гэтым кабінце Занальнага дзяржаўнага архіва ў Глыбокім. Яна і склапа гэта радодовод па матчынай лініі, і натхніла намалювала сваё жыццядарнае дрэва ды прымавала малюнак на ўсеагульны агляд: яшчэ б, ёсць чым ганарыцца! А да таго ж натхніў і праца.

Часу пагамніць асабіста не было. І я папрашу Вялікіну Анатольеўну даслаць мне ў Віцебск расповед пра свой радавод, бо ўжо замасліў артыкул на генеалагічную тэму, дык адразу наважыўся скарыстаць удаль прыклад, Яна паабяцала.

Але і праз месяц, і праз два ніякага допісу не было. Я ўжо пачаў турбавацца, надумаў нават патэлефанаваць у Глыбокае, але ці не на наступны дзень мне перадалі папярочныя скрутка. Калі разгарнуў яго, дык убачыў акурат такі ж малюнак, як у кабінце Вялікіна Анатольеўна. Я ў дадатка быў яшчэ і допіс пра яе генеалагічныя розшукі. Мне адных іх было б дастаткова, але ж абмежаванне толькі лістом, відаць, надта звужала б праву паучыццё ма-

ёй аўтаркі. Я зразумеў: для Вялікіны Анатольеўны вялікая асалода вымаляваць сваё радаводнае дрэва ў драбніцах, калі паказваць яго каму, дык у поўным квітненні, у відарыснай перакананасці, а не толькі на словах. Я ўспрыняў гэта як знак асаблівага даверу і павагі.

Род Дзям'янчыкаў заснаваны вясковым рупліўцамі, нястомнымі земляробамі. Людзьмі небагатымі, але чуплівымі і добразычлівымі. На радаводным дрэве я налічыў 85 «акенцаў», з якіх для Вялікіны Анатольеўны льецца і льецца гаючае святло. Душы людскія неўміручыя, нягасныя, асабліва, калі пра іх памяць. А як цешыць, натхняе жывых непарыўная павязь з роднымі!

Уявіце сабе, Вялікіна Хайноўскага ведае ўнучкаў сваіх траюрадных сястры Святланы і брата Сяргея. Гэтыя ўнучкі — самая верхняя галіначка радаводнага дрэва. Год нараджэння 2006-ы. Абое хлопчыкі — дзіва! — абое называлі Кірыламі. Як высока ўзняліся яны над каранёвай асновай Івана Пятровіча Дзям'янчыка Жыццёўнага!

Дзякуючы старанна ўзвышанаму радаводнаму дрэву, Вялікіна Анатольеўна, у адрозненне ад многіх з нас, ніколі не скажа пра сваю радню «сёмай вада на кіслы», у яе ўсе па «галіначках» ды па «лісточках»...

Цікавая гісторыя складання свайго радаводу Вялікінай Хайноўскай. У дзіцячы гадзі яна даволі працягла час жыла ў дзядулі па матчынай лініі Івана Ігнавіча Дзям'янчыка ў вёсцы Хацілаўцы Глыбоцкага раёна. Ён быў вядомым чалавекам, добра пісьменным, паважаным вясцоўцамі. У свой час працаваў брыгадзірам. Заўсёды ўсцешаў унучку Валю сваёй прыхільнасцю і пішчотай. Іван Ігнавіч здарэн пачаў запісваць кароценькія звесткі пра сваю радню. Калі не было годнага паперы, перад вайной, ды і ў годнаваную ішчышчыну, рабіў запісы на адваротным баку ляднага кавалка шпалераў. Асабліва шчыркасцяў вось так самачынна скласці радавод у дзядулі не было, бо ўсе Дзям'янчыкі ў асноўным асідлі ў вёсцы Хацілаўцы — дзе нарадзіліся, там і прыгадзіліся, як кажуць.

Калі зняслены апошній хворобай Іван Ігнавіч ляжаў на Божым ложку, ён паклікаў да сябе юную Вялікіну, якая ў выхадзі прыехала правядаць дзеда, і перадаў ёй, улюбёнай унучцы, іконку ды той сама кавалек шпалераў з радаводнымі запісамі і даў наказ, каб берагла. Праз пару дзён любімы дзядуля адшоў у лепшы свет. Дарагі дарунак стаў і бласпавеннем, і своеасабівым наказам для Вялікіны падоўжыць складанне радаводнага дрэва.

І сваім часам яна разгарнула на стала той кавалек шпалераў, каб усе не проста перачытаць дзедавы запісы, але і ўдакладніць іх, а потым дапоўніць. Перад гэтым Вялікіна Анатольеўна дрэва нахатылася пра навуку генеалогіі, яе гістарычнае паходжанне, пра розныя метады складання радаводных дрэў — каб не падлятанско ўзяцца за справу. Да таго часу яна ўжо працавала ў архіве.

Вялікіна Анатольеўна ўзялася вывучаць пагаспадарчыя кнігі Мамайскага (цяпер Азерскага) сельсавета, на тэрыторыі якога знаходзілася вёска Хацілаўцы. Напачатку правярала запісы дзеда і здзівілася на словах. Я ўспрыняў гэта як знак асаблівага даверу і павагі.

А потым Вялікіна Анатольеўна падоўжыла дзеда «леталіс». Цяжэй было з вызначэннем дакладных звестак пра радню чацвёртага калена, бо яна ўжо раз'ехалася з Хацілаўцаў у іншы мясціны. Давялося сёе-тое высвятляць па тэлефоне, пісаць лісты ў розныя арганізацыі ды ўстановы. На гэта было аддадзена тры гадзі. У 2006-м Вялікіна Хайноўскага намалювала самаю верхняй галіначкай свайго дрэва. І, вядома, яе душу агарнула вялікая радасць ад завяршэння такой пачэснай працы. Са светлым настроем задала яна дзядулю Івана. Са светлым настроем і лёгкім сэрцам — высакародная справа была падоўжана!

Апроч усёго, генеалагічнае даследаванне прыемныя тым, што яны не маюць завяршэння, і я і само жыццё. Над самымі верхнімі галіначкамі разгалістага дрэва ўзвысяцца новыя, за імі — яшчэ і яшчэ. Радавы рост і ўзвышэнне!

А тым часам узрастае і наступны прадаўжальнік леталісу роду Дзям'янчыкаў. Яго медальён на генеалагічным дрэве месціцца ў перадапошнім верхнім радзе: «Сяргей Хайноўскі 1991 года нараджэння». Сёлета сын Вялікінай Анатольеўны паступіў на факультэт гісторыі Беларускага педуниверсітэта імя Максіма Танка. Спецыяльнасць вельмі спрыяльная для генеалагічных даследаванняў.

Прызнаюся, я з натхненнем пісаў пра стварэнне сямейнага дрэва роду Дзям'янчыкаў, пра дзейных асобаў, якія складалі яго галінка да галінкі. Гэты прыклад вучыць: і мы, людзі простага звання, а не толькі бароны ды графы, можам склаці свой паўнаватрасны радавод са шматлікімі адгалінаваннямі, з непаўторнымі імёнамі блізкіх людзей...

ІШЧЭ, павучае нас досвед Вялікіны Хайноўскай, вельмі важна на мець дастаткова поўную папярэднюю інфармацыю пра сваіх суро-дзічаў, каб на яе падставе ведаць, ці самім, ці з дапамогай супрацоўніка Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, далейшыя генеалагічныя розшукі, даследаванні. Добра, калі ў вашай сям'і ішоўцацца такі чалавек, як Іван Ігнавіч Дзям'янчык, але ж гэта зусім не гарантывана. Так што, як я ўжо раў, папрасітваць самі бацькоў ды дзядоў, ішоўца радню пра свой род ды занатыце іх звесткі. Каб не забыць.

Так заведзена, што ўсе мы з гадзі сэрцаем на гэтым свеце, робіма самотнымі і няшчаснымі. А калі яшчэ і біясмятнімы, дык усё адно які і не жылі на зямлі.

Сяргей РУБЛЕЎСкі, загадчык адрэда па архівах і справаведзе галоўнага ўпраўлення юстыцыі Віцебскага аблвыканкома.

СЕННЯ

Месяц
Апошняя квадра 11 кастрычніка.
Месяц у сузор'і Льва.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дзя
Мінск	7.33	18.17	10.44
Віцебск	7.25	18.05	10.40
Магілёў	7.23	18.07	10.44
Гомель	7.18	18.06	10.44
Гродна	7.48	18.33	10.45
Брэст	7.47	18.36	10.49

Імяніны

Пр. Аляксея, Вячаслава, Леаніда, Міхаіла, Пятра, Рыгора.
К. Рэнаты, Эдуарда.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

НАДВОР'Е на зяўтра

Геамагнітныя узрушэнні

Гора	Тэмпература	Геамагнітныя узрушэнні
Віцебск	-3...+3°C	21 гадз. 00 гадз. 03 гадз.
Гродна	-1...+1°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Мінск	-3...+3°C	15 гадз. 12 гадз. 09 гадз.
Магілёў	+8...+11°C	21 гадз. 00 гадз. 03 гадз.
Гомель	-12...+15°C	15 гадз. 12 гадз. 09 гадз.
Брэст	-1...+1°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.

Абвясчэнні:
— німа прыметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная буря

...у суседзях

Гора	Тэмпература
Варшава	-1...+1°C
Вільнюс	-1...+2°C
Кіеў	+8...+11°C
Масква	+12...+15°C
Рыга	+2...+4°C
С.-Пецярбург	+1...+3°C

13 кастрычніка

1929 год — у Мінску пачаўся трамвайны рух: першы трамвай 111 мні ўжарыў.

1307 год — па загаду французскага караля Філіпа Прыгожага арыштаваны ўсе члены ордэна тампліераў — багатага і незалежнага ад кароны духоўна-рыцарскага ордэна.

«Калі свае недахопы ты бачыш у турма, чаму ж бачыш іх зноў у ішчы, як арол ці змея ўпаўна?»
Гарачы (б5—8 да н.э.), старажытнарымскі паэт.

Дзве даты

13 кастрычніка

1929 год — у Мінску пачаўся трамвайны рух: першы трамвай 111 мні ўжарыў.

1307 год — па загаду французскага караля Філіпа Прыгожага арыштаваны ўсе члены ордэна тампліераў — багатага і незалежнага ад кароны духоўна-рыцарскага ордэна.

Цытата дня

«Калі свае недахопы ты бачыш у турма, чаму ж бачыш іх зноў у ішчы, як арол ці змея ўпаўна?»
Гарачы (б5—8 да н.э.), старажытнарымскі паэт.

ПОЎНЯ

Семантычным эквівалентам лацінскага слова «Luna» ў беларускай моўнай традыцыі з'яўляецца слова «Поўня». Менавіта яна (гэта найбольш развітая фаза) і стала прадметам асаблівага стаўлення ў сведомасці беларусаў. Ці то за «поўняй» хаваецца старажытная міфалагічная аснова ўяўленняў аб Месяцы, чалавек, ці насамрэч уплыў поўнага Месяца на чалавека і на ўсё наваколле быў настолькі моцным і ўсебаковым, што сямья супярэчлівага рэгламентацыі датычнацца непасрэдна гэтай фазы.

- Поўня — гэта той час, калі Месяц дасягае максімальных памераў, ступені найвышэйшага росквіту, і таму міжволі прыцягвае да сябе. Аднак час загадкавага «прымагнічвання» нашы продкі лічылі адмоўным перыядам, які патрабава асаблівай увагі і засцярогі.
- Як сведчаць псіхалогі і медыкі, «поўня» на чалавека (асабліва на мужчыну) сур'ёзна ўздзейнічае: падымаецца артэрыяльны ціск, становіцца дрэннай хуткасць рэакцыі, з'яўляецца неапраўданая раздражняльнасць, абстрактная псіхіячнія, неуралагічныя і хранічныя захворванні.
- Падчас поўні людзі засцерагаліся, каб свет Месяца не падаў на чалавека або на жывёл. І сёння шырока распаўсюджана ўяўленне аб тым, што поўны Месяц не павінен сваяць на твар чалавеку, які спіць, інакш яго будучы сніцца жахі або яго будзе турбаваць бяссоннасць. Некаторыя сур'ёзна ўздзейнічаюць, што ў такім выпадку твар стане непрыгожым, а чалавек хутка захварэе.
- З поўняй звязвалі найвялікшую колькасць абмежаванняў. Такім жа стрыманым, а ў большасці — адмоўным, было стаўленне да супрацьлеглай поўні фазы, калі на працягу некалькіх дзён святла ўволе не было відаць на начным небе.
- У поўню на Месяца менавіта выразна ўбачыць чорныя плямы, паходжанне якіх атрымава сама розныя тлумачэнні ў народных павер'ях і легендах. На Мазырскай вясні казали, што на Месяцы «адбіўся» той мужык, які працаваў у нядзелю — араў зямлю вясня.
- Але больш за ўсё была распаўсюджана хрысціянская легенда пра тое, што на Месяцы адлюстравалася збойства аднаго брата другі. «Калі Кайн забіваў свайго брата, на небе была поўня, якая адразу ж прыняла кроў першага пакуніка. А каб у паміц і людзей не сцёрлася першае злодзейства, Бог пакінуў на месяцы адбітак збойства, які выразна відаць на ім і дагэтуль».

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Узыхненне

Кажуць, фікусы лепш растуць, калі з імі размаўляць. Перастаўляю фікус, скінуў вазон на нагу. На працягу пяці хвілін дапамагаву яму вырастаць...

— Дарага, займайся прыборкай, мыццём, прасаваннем, гатаваннем. Пакуль ты мая жатка, ты працаваць будзеш!

— Значыцца так, хворы: не піць, не курць, з жанчынамі не сустракацца!
— Доктар, але ж я мужчына!
— Можца працягваць галіцца...

Ноч! Рашучы грукат у дзверы. Усхваляваны жаночы голас:
— Хто там?
— Паручнік Ржэўскі, мадам!
— І зноў будзеш гадасці ка-

Вішню СІЗНЦАВА Арцёма з днём нараджэння. Будзь бадзёрны і часцей усміхайся! Я цябе хаваю!

Марыля.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

1. Удар шум сэрца
2. Кірунак рынку
3. Татарскі гуляш
4. Аб'яднальнае саюза ў Азіі
5. Народны одад на Беларусі
6. Хадзіць выраз
7. Пасажырскае горад
8. Рэч як памаць аб мінутым
9. Эпоха
10. Жыццё ў сапраўды
11. Вадзілацкі
12. Адрэз з сям'і Нок
13. Жыццё ў сапраўды
14. Вадзілацкі
15. Адрэз з сям'і Нок
16. Жыццё ў сапраўды
17. Вадзілацкі
18. Адрэз з сям'і Нок
19. Жыццё ў сапраўды
20. Вадзілацкі
21. Адрэз з сям'і Нок
22. Жыццё ў сапраўды
23. Вадзілацкі
24. Адрэз з сям'і Нок
25. Жыццё ў сапраўды
26. Вадзілацкі
27. Адрэз з сям'і Нок
28. Жыццё ў сапраўды
29. Вадзілацкі
30. Адрэз з сям'і Нок
31. Жыццё ў сапраўды
32. Вадзілацкі
33. Адрэз з сям'і Нок
34. Жыццё ў сапраўды
35. Вадзілацкі
36. Адрэз з сям'і Нок
37. Жыццё ў сапраўды
38. Вадзілацкі
39. Адрэз з сям'і Нок
40. Жыццё ў сапраўды
41. Вадзілацкі
42. Адрэз з сям'і Нок
43. Жыццё ў сапраўды
44. Вадзілацкі
45. Адрэз з сям'і Нок
46. Жыццё ў сапраўды
47. Вадзілацкі
48. Адрэз з сям'і Нок
49. Жыццё ў сапраўды
50. Вадзілацкі
51. Адрэз з сям'і Нок
52. Жыццё ў сапраўды
53. Вадзілацкі
54. Адрэз з сям'і Нок
55. Жыццё ў сапраўды
56. Вадзілацкі
57. Адрэз з сям'і Нок
58. Жыццё ў сапраўды
59. Вадзілацкі
60. Адрэз з сям'і Нок
61. Жыццё ў сапраўды
62. Вадзілацкі
63. Адрэз з сям'і Нок
64. Жыццё ў сапраўды
65. Вадзілацкі
66. Адрэз з сям'і Нок
67. Жыццё ў сапраўды
68. Вадзілацкі
69. Адрэз з сям'і Нок
70. Жыццё ў сапраўды
71. Вадзілацкі
72. Адрэз з сям'і Нок
73. Жыццё ў сапраўды
74. Вадзілацкі
75. Адрэз з сям'і Нок
76. Жыццё ў сапраўды
77. Вадзілацкі
78. Адрэз з сям'і Нок
79. Жыццё ў сапраўды
80. Вадзілацкі
81. Адрэз з сям'і Нок
82. Жыццё ў сапраўды
83. Вадзілацкі
84. Адрэз з сям'і Нок
85. Жыццё ў сапраўды
86. Вадзілацкі
87. Адрэз з сям'і Нок
88. Жыццё ў сапраўды
89. Вадзілацкі
90. Адрэз з сям'і Нок
91. Жыццё ў сапраўды
92. Вадзілацкі
93. Адрэз з сям'і Нок
94. Жыццё ў сапраўды
95. Вадзілацкі
96. Адрэз з сям'і Нок
97. Жыццё ў сапраўды
98. Вадзілацкі
99. Адрэз з сям'і Нок
100. Жыццё ў сапраўды
101. Вадзілацкі
102. Адрэз з сям'і Нок
103. Жыццё ў сапраўды
104. Вадзілацкі
105. Адрэз з сям'і Нок
106. Жыццё ў сапраўды
107. Вадзілацкі
108. Адрэз з сям'і Нок
109. Жыццё ў сапраўды
110. Вадзілацкі
111. Адрэз з сям'і Нок
112. Жыццё ў сапраўды
113. Вадзілацкі
114. Адрэз з сям'і Нок
115. Жыццё ў сапраўды
116. Вадзілацкі
117. Адрэз з сям'і Нок
118. Жыццё ў сапраўды
119. Вадзілацкі
120. Адрэз з сям'і Нок
121. Жыццё ў сапраўды
122. Вадзілацкі
123. Адрэз з сям'і Нок
124. Жыццё ў сапраўды
125. Вадзілацкі
126. Адрэз з сям'і Нок
127. Жыццё ў сапраўды
128. Вадзілацкі
129. Адрэз з сям'і Нок
130. Жыццё ў сапраўды
131. Вадзілацкі
132. Адрэз з сям'і Нок
133. Жыццё ў сапраўды
134. Вадзілацкі
135. Адрэз з сям'і Нок
136. Жыццё ў сапраўды
137. Вадзілацкі
138. Адрэз з